

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΟΣ

1881

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6.—ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑ
ΑΔΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΣΩΝ ΑΡΙΘ.

ΑΘΗΝΗΣ

Γραφείον της Έστιας: Όδου Σαββαίου, 6.

1881

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολιτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΟΥΡΙΑ

Ανατροφή, εκπαίδευσις.

Ανατροφή (Πρακτική) 380.

Αρχαιολογικά.

Άρειος Πάγος 91. Κόμης (Περί εθιθέσεως τής) παρὰ τοῖς ἀρχαίοις 215. Όψα (Γκ) τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων 396. Χίου (Ἀρχαία καταστροφή τής) 233.

Βιογραφίαι.

Βήκονσφηλδ 268. Γάφριλδ (Τὸ στάδιον τοῦ στρατηγού) 255. Αἰκίνας (Κάρολος) 366, 374. Ρουφφίνης (Ίωάννης) 164. Σχλίεμαν (Έρρικος) 81, 97.

Γεωργικά, βιομηχανικά, ἐμπορικά, δημόσια ἔργα.

Ἄγιογραφία (Ή) ἐν Ρωσίᾳ 221. Βάμδαξ (Ό) 344. Δύδρων (Νέος τρόπος καλλιέργειας τῶν ὄπωροφόρων) 268. Κήποι (Οἱ στρατιωτικοί) 302. Κνημίδες (Δι πλεκταί) 219. Κυνῶν (Ή ἀγορὰ τῶν) ἐν Παρισίοις 331. Μυθιστοριῶν (Βιομηχανία) 45. Προϊόντα (Περίεργα βιομηχανικά) 270. Προϊόντα (Περίεργα χημικά) 349. Ρομφόρ 123. Σπόγγων (Ἄλιετα) 367. Σταφιδοκαρπὸς (Ἐμπορία καὶ παραγωγή κατὰ τὸ 1880) 126. Ὑφανμάτων (Τὸ ἀδιάδρογον τῶν) 174. Ὁρολογιοποιία (Ή) ἐν Ἑλβετίᾳ 238, 332.

Γεωγραφία καὶ περιηγήσεις.

Ἀμβρακικὸς κόλπος καὶ Πρόβεζα 241. Ἀφρική (Περιήγησις ἐν) 287. Θεσσαλίαν (Ἐκδρομὴ εἰς) 201. Θιβετ (Περί) 334. Κέρκυρα 325, 341, 404. Κωνσταντινουπόλις 1, 17, 33, 49, 65, 85, 97, 113, 129. Χέοπος (Ή πυραμίς) 160.

Ἐπισημαντικά.

Ἀράχνη (Ή) ὡς κὴρη, σύζυγος καὶ μήτηρ 301. Ἄσμα πόντικον 218. Ἐνώτια 366. Ἐπιστήμη (Οἱ μάρτυρες τής) 13, 29, 41, 62, 74, 121, 170, 182, 265, 314, 377. Ἐπιστείων (Περί) τής αἰλήνης 223. Θάλασσα (Ή γαλακτώδης) 173. Καρκίνου (Ἐγχειρίσις πρὸς ἐξαγωγήν) 144. Κόνις (Ή) καὶ ὁ σχηματισμὸς τής ἀμύγλης. 125. Μαγνητισμὸς (Περί) καὶ ὀκνωτισμὸς 287. Μυοτροχίλων (Συλλογὴ) 334. Ὁργανοταχυγραφία 239. Πετρελαίου (Κοίτη) 336. Πέτραις (Φυσικὴ καὶ τεχνική) 271. Σεισμοὶ ἐν Ἀθήναις πρὸ τοῦ 1821 289. Σεισμῶν (Περί) 228. Στομάχου (Πλύσιμον τοῦ) 333. Τορπίλλη Whitehead 359. Ὑέλων (Ίσθρικῶν τῶν) τῶν παραθόδων 124. Φαρμακοποιοὶ (Οἱ) ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις καὶ κατὰ τὴν μέσον αἰῶνα 185. Χελιδόνες (Δι) 236.

Ἦθη καὶ ἔθιμα.

Ἀρβαντοβλάχων ποιμένων (Ἦθη καὶ ἔθιμα) 276. Ἰαπῶνων ἔθις 142. Μορμόνων ἔθιμα 95.

Καλλιτεχνία.

Δελακροὺ (Μίτα εἰκὼν τοῦ) 220. Χρωμάτων (Συναρμολόγησις τῶν) ἐν τῷ καλλιπαισμῷ 39.

Κοινωνικά, πολιτικὰ, στατιστικὰ.

Ἀντιπόδων (Ό πολιτισμὸς τῶν) 262, 281. Ἀποτί-

φρωσις (Ή) τῶν γεγραμῶν ἐν Νάφ Ὑόρρη 284. Βόερος καὶ Κάφροι 237. Βυζαντινῶν (Ἑπηρέται τῶν) αὐτοκρατορῶν 381. Γραμματισμῶν (Νέον εἶδος) ἐν Γερμανίᾳ 303. Γυναικὲς ἑλλογίαι, 238, 382. Ἐπιβουλαὶ (Δι κατὰ ἡγεμόνων) ἐν τῷ 19ῷ αἰῶνι. 205. Ἐφημερίδες ἐν Ἀγγλίᾳ 212, 251, 299, 312. Ἐφημερίς «Φιγαρώ» 190. Ἐγμῶνες βασιλεύοντες ἐν Ἑυρώπῃ 46. Ἴππος (Ό γέριον) 347. Κινέζων (Μεταναστάσεις) 47. Κυριακὴ (Ἐταιρία τής) 223. Κωφάλλων (Ἐορτὴ) 79. Λονδίνου (Πληθυσμὸς τοῦ) 399. Μαγειρεία (Γκ) τοῦ λαοῦ ἐν Πετροπόλει 221. Μίθῃ (Ή) ἐν Ἀγγλίᾳ, Γερμανίᾳ καὶ Ἰνδομίναϊς Πολιτείας 335. Παραφρόνων (Κίνησις τῶν) ἐν Ἑλλάδι 239. Περιστρεφὰ γραμματοφόροι 240. Πληθυσμὸς (Παραβολὴ τοῦ) μεταξὺ Λευκῶν καὶ Μαύρων ἐν Ἀμερικῇ 224. Σαλπετρίδη (Χορὸς ἐν) 254. Ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία ἐν Ἀγγλίᾳ 347. Τί τρώγουσι καὶ τί πίνουσιν οἱ διάφοροι λαοὶ 283. Ὑπερδύτης (Ό) 382. Ὑπερήτρια (Ή μονόφθαλρος) 216. Φονεύουσι οἱ Ἑβραεὶ τέκνα Χριστιανῶν διὰ τὸ Πάσχα; 234. Φρενοκαμειὸν (Τὸ) τῆς Κερκίρας 395. Φυλακαὶ (Δι) τῆς Βιέννης 390.

Μουσικά.

16, 48, 79, 96, 112, 127, 143, 175, 192, 207, 224, 239, 256, 272, 287, 303, 320, 335, 351, 367, 383, 400, 412.

Πρακτικὰ γνώσεις.

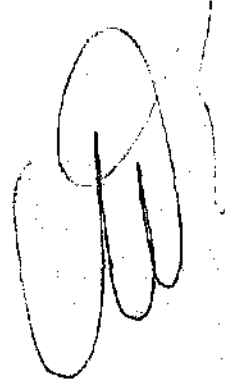
Ἀνθέων (Μέσον πρὸς διατήρησιν τῶν) 123. Βακτόμενον (Συμβουλὴ εἰς) 304. Βιβλίων (Συμβουλὴ πρὸς ἔγγραψιν καλῶν) 256. Γραφίδων (Μέσον πρὸς διατήρησιν τῶν) 64. Εἰκονογραφίας (Μέσον πρὸς καθαρισμὸν) 160. Κηλίδων (Μέσα πρὸς ἀπάλειψιν) 32, 176, 240, 352. Λινοστολῶν (Μέσον πρὸς σφράγιον) 272. Λυχνίας (Μέσον πρὸς παραγωγήν καλῆς φλογὸς ἐκ) 224. Πυρκαϊῶν (Μέσον πρὸς ἀμεινον ἀπόσβεσιν) 144. Ὑέλων (Μέσον πρὸς καθαρισμὸν τῶν) 208. Ὡσῶν (Μέσον πρὸς διάκρισιν τῶν προσφάτων) 384.

Υγιεινή.

Ἀνθέων (Συμβουλὴ πρὸς ἀποφυγὴν ἐπιβλαβῶν ἐπιδράσεων τῶν) 320. Δωμάτιων μεμολυσμένων (Μέσον πρὸς καθαρισμὸν) 192. Ἐρεθισμὸς τῶν ὀφθαλμῶν (Μέσα πρὸς θεραπείαν) 96. Καπνίσματος (Κακαὶ συνέπειαι τοῦ) μετὰ τὸ γεῦμα 80. Λουτρῶν θαλασσίων (Ἐμφεῖα) 368. Λύσεως (Μέσον πρὸς πρόληψιν τής) 336. Ὀδόντων διατήρησις 48, 288. Ὑπερμέτρου παχύνσεως τῆς γαστρός (Μέσα πρὸς ἀποφυγὴν τής) 112. Χάρτης (Ό) ὡς προφυλακτικὸν κατὰ τοὺς ψύχους 16.

Φιλολογία, ἠθολογία φιλοσοφία.

Ἀλεξιβρόχιον (Τὸ πρῶτον) ἐν Ἑλβετίᾳ 333. Ἀλφθικαὶ 16, 32, 47, 64, 78, 96, 112, 127, 143, 160, 174, 191, 207, 222, 238, 255, 271, 286, 303, 320, 334, 350, 367, 383, 400, 412. Ἀμλίτου (Ό γρακτὴρ τοῦ) 145, 161. Ἀνάπτυξις (Πρόωρος διανοητικὴ) 93. Ἀντίποδες (Οἱ) 408. Ἀντιπόδους (Γνώμη) τοῦ Ἀθηναίου 111. Ἀσχημὰ 172. Ἀδοκράτειρα (Ἦνεα) τῆς Ρωσίας 206. Βήκονσφηλδ 304. Βυβλὸς (Ό διαδοχικὴ τῆς Ἐπιθεωρήσεως τῶν Ἄδο Ἑδρῶν) 98. Γκαττε (Ό) διατρίβων ἐν Weimar 118. Γκραίνδορξ (Ό κέρμις) πρὸς τὴν ἀγαγνώστην 296. Γνώμαι καὶ ἀπέφαι

318, 364. Δισυδέλη (Τό λαρόδιον τοῦ) 286. Δέν πειράζει 385. Δώρα (Γαμήλια) ἐν Νέα Ὑόρκη 238. Ἐδισμῶν (Τό ἐργαστήριον τοῦ) ἐν Μένλο-πάρκ 78. Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως (Ἐν ἐπιστάσει τῆς) ἐν Ἄνδρσ 317. Ἐπτά (Ὁ ἀριθμὸς) 285. Ἐρωίς (Ὁ πρῶτός μου) 187. Ζυμβρακάκη (Βιογραφικὸν ἐπιστόδιον τοῦ Χαραλάμπου) 122. Ἡμισίλῃνος (Ἰ) 189. Κοιρεὺς καὶ ποιητῆς 348. Λεττρή (Μία σελίς τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου τοῦ) 365. Λιττρή (Πῶς εἰργάζετο ὁ) 370. Μοζάρτ 70. Νικολάου (Τό τελευταῖον Πίσημα τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ) 235. Ὀρχοί 207. Πάπαι θνήσκοντες 328. Παρισίνοι (Οἱ) 44. Περὶ ὀλίγων καταστραμμένων σελίδων τῆς πατρίου ἱστορίας 400. Σουλιώτου ἀπάντησις 401. Φιλοπονία 340. Φιλοπονία (Ἐκτακτος) 285. Φίρθ (Μάρκος) 191. Χαριτίτσουσι (Πῶς αἱ διάφοροι λαοὶ 398. Χορεύομεν ἐπὶ ἡφαιστείου; (Πόθεν ἢ φράσις) 270.

Δάνειον πνεῦμα.

15, 32, 47, 64, 78, 96, 111, 127, 143, 160, 174,

191, 207, 222, 238, 255, 271, 286, 303, 310, 333, 350, 366, 382, 390, 412.

Δηγήματα καὶ μυθιστορίαι.

Ἄντινοσ; 148. Ἀυτώντις (Ὁ ἰατρός) 164, 177, 193, 200, 225, 245, 257, 273, 291, 305, 321, 337, 353, 369, 387, 401. Βιβλιοθήκη (Ἰ) τοῦ κδρ Δούκα 24. 14, 613 φιορένια 66. Εὐλογία (Ἰ) τοῦ γελωτοποιοῦ 136.

Ποίησις.

Μενοῦλα (Ἰ) 350.

Ἄνεκδοτα.

Γερο-Κολοκοτρώνη (Ἄνεκδοτα τοῦ) 411.

κόνα—ως χριστιανή—αί δὲ φίλαι τῆς καὶ αἱ συγγενεῖς τῆς προσβεβούσι τὰς αὐτὰς ἀρχάς, εἰ καὶ δὲν δύνανται νὰ διάγωσι τὸν αὐτὸν βίον, καὶ μεταξὺ αὐτῶν καὶ ταύτης ὁ λόγος εἶνε περὶ συμμοῦ καὶ περὶ θεάτρων, καὶ γλευκῶσι τὰς «δαισιδαίμονιαις», καὶ τὰς «σχολαστικότητος» τῆς παλαιᾶς Τουρκίας, ἢ ἐπιπέδῳ δὲ πάσης οὐμικῆς εἶνε αὕτη: εἶνε καιρὸς ν' ἀρχίσωμεν νὰ ζῶμεν ὀλίγον λογικώτερα. Ἄλλ' εἰς τὸ ἄλλο χαρέμιον; Ἐνταῦθα τὰ πάντα εἶνε τουρκικὰ ἀπὸ τῆς ἐνδυσμασίας τῆς κυρίας μέχρι τοῦ ἐλαχίστου σκεύους. Βιβλίον ἐκεῖ δὲν εἰσέρχεται ἄλλο παρὰ τὸ Κοράνιον, οὐδ' ἐφημερίδες ἄλλῃ παρὰ τὴν Ἰταμικού. Ἐὰν ἡ κυρία ἀσθενήσῃ, δὲν προσκαλεῖται ὁ ἰατρός, ἀλλὰ μία ἀπὸ τὰς θείας ἐκείνας μουσουλμανίδας ἰατρίσσας, αἵτινες ἔχουσι ἰδικὸν φάρμακον δι' ὅλας τὰς ἀσθενείας. Ἐὰν ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ τῆς κυρίας φέρωσι τὸ μὲνυσμα τῆς εὐρωπαϊκῆς φιλίας, δὲν ἐπιτρέπεται εἰς αὐτοὺς νὰ ἴδωσι τὴν θυγατέρα τῶν εἰμὴ ἅπαξ μόνον τῆς ἐβδομάδος. Ὅλα τὰ ἀνοήματα τῆς οἰκίας εἶνε καλῶς σκεπασμένα μὲ δικτυωτὰ καὶ μανδάλωμένα, οὐδὲν δ' εὐρωπαϊκὸν πρᾶγμα εἰσέρχεται ἐκεῖ ἄλλο παρὰ τὸν ἀέρα, ἐκτὸς τῆς περιπτύσεως, καὶ ἢν ἡ κυρία εἴχῃ τὸ δυστύχημα νὰ μάλῃ ὀλίγα γαλλικὰ κατὰ τὴν παιδικὴν τῆς ἡλικίαν, καὶ τότε ἡ πενθερὰ εἶνε ἱκανὴ νὰ τῆς παραδώσῃ εἰς τὰς χεῖρας μυθιστόρημά τι τοῦ χειριστοῦ εἰδούς, διὰ νὰ δύνῃται ἔπειτα νὰ τῆς εἴπῃ:—Βλέπετε τί εἶδους κοινωνία εἶνε αὕτη, τὴν ὁποίαν θέλετε νὰ πιθηκίσετε; τί λαμπρὰ πράγματα ἀποφῆραι; τί ὠραία παραδείγματα παρέχει;

* *

Ἐν τούτοις ὁ βίος τῶν τουρκισσῶν εἶνε πλήρης συμβαμάτων, θλίψεων, γραολογιῶν, τὰς ὁποίας ὁ κατὰ πρόωτον ἀκούων δὲν ὀκ' ἐπίττειεν εἶτι ἦτο δυνατόν νὰ ἐμφιλοχωρῶσιν εἰς κοινωνίαν, ὅπου τὰ δύο φύλα οὐδέμιαν ἔχουσι πρὸς ἄλληλα συγκοινωνίαν. Ἐν τινι χαρέμιῳ π.χ. ἡ μήτηρ θέλει ν' ἀποσπάσῃ ἐκ τῆς καρδίας τοῦ υἱοῦ τῆς μίαν τῶν γυναικῶν, καὶ νὰ ἐμβάλῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν αὐτῆς ἐκλεκτὴν, ζητεῖ δὲ πᾶν μέσον διὰ νὰ ἀποκρύψῃ τὰ τέκνα ταύτης, καὶ νὰ κατορθώσῃ νὰ παραμεληθῇ ἢ ἀνατροφή αὐτῶν, διὰ νὰ μὴ τὰ ἀγαπήσῃ ὁ υἱὸς τῆς καὶ τὰ προτιμήσῃ τῶν ἄλλων. Εἰς ἄλλο χαρέμιον, γυνὴ τις, μὴ δυναμένη ν' ἀποσπάσῃ τὸν σύζυγόν τῆς ἀπὸ τῆς ἀντικλήλου τῆς διὰ νὰ τὸν ἀπολάβῃ αὕτη μόνῃ, προσπαθεῖ νὰ ἐξατμίσῃ τοῦλάχιστον τὸ πείσμα τῆς ἀποσπῶσα αὐτὴν ἐξ αὐτῆς δι' ἄλλης τινὸς, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀναζητεῖ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ὠραίαν τινὰ δούλην, διὰ νὰ τὴν θέσῃ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἐφέντη, διὰ νὰ τὴν ἐρωτευθῇ, καὶ προδώσῃ καὶ αὐτὴν μὲν, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐνοουμένην τῆς. Ἄλλῃ γυνὴ, ἣτις ἐκ φυσικῆς κλίσεως εἶνε μεστὴ τριῶν γάμων, σοφί-

Ζεταί πῶς ὁ δαίνα συγγενῆς τις νὰ βλέπῃ συχνὰ τὴν δαίνα κορασίδα, νὰ τὴν ἐρωτευθῇ καὶ νὰ τὴν νυμφευθῇ, καὶ οὕτω τὴν ὑφαρπάσῃ ἀπὸ τοῦ ἰδίου τῆς συζύγου, ὅστις πρὸ πολλοῦ μελετᾷ νὰ τὴν νυμφευθῇ. Ἐὗθ' οὐμικὸς γυναικῶν καταβήλουσιν ἐξ ἐράνου τὸσον ἐκάστη διὰ νὰ φιλοδωρήσωσιν, ἐπὶ ἰδίῳ τινὶ σκοπῷ, ὠραίαν δούλην εἰς τὸν μέγαν βεζίρην ἢ εἰς τὸν Σουλτάνον· ἐκεῖ ἄλλαι κυρίαὶ ὑψηλῆς περιωπῆς κατορθώνουσι, τι θέλουσι, ῥίπτουσι ἀπὸ ὑψηλᾶ ὑπουργήματα τοὺς ἐχθροὺς τῶν, ἀναβιβάζουσι εἰς αὐτὰ τοὺς φίλους τῶν, ἀπομακρύνουσι τοῦτον, καὶ ἀποστέλλουσι τὸν ἄλλον εἰς ἀπόκεντρον ἐπαρχίαν. Καίτοι δὲ αἱ κοινωνικαὶ τῶν σχέσεις εἶνε πολὺ πλέον περιωρισμέναι παρὰ εἰς τὰς καθ' ἡμᾶς πόλεις, γνωρίζουσι ὅμως οὐχ ἥττον πάντα ὅσα συμβαίνουσιν εἰς τὸν ἄλλον τὰς οἰκίας. Ἢ φήμη μίαις γυναικὸς εὐφροῦς, μίαις ἄλλης κακογλώσσου, μίαις ἀγρίας ζηλοτύπου, μίαις περιλύπου, διαδίδεται πολλάκις ἐπέκεινα τοῦ κύκλου τῶν γνωρίμων. Καὶ ἐκεῖ δὲ τὰ εὐφυλογήματα καὶ τὰ λογοπαίγνια, ὅν ἡ τουρκικὴ γλῶσσα εἶνε θαυμασίως ἐπιδεικτικὴ, μεταδίδονται ἀπὸ στόματος εἰς στόμα καὶ κάμνουσι γύρους ἀτελευτήτους.

Αἱ γεννήσεις, αἱ περιτομαὶ, οἱ γάμοι, αἱ ἐορταί, ὅλα ὅσα συμβαίνουσιν εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς συνοικίας καὶ τὸ Σερράγιον, ὡς καὶ αὐτὰ τὰ ἐλάχιστα συμβαίματα, σχολιάζονται μὲ γραολογίας ἀπεράντους. Βλέπετε τὸ νέον πιλίδιον τῆς προσευτρίας τῆς Γαλλίας; τί ἀπέγεινεν ἢ ἐκ Γεωργίας φθάσασα ὠραία δούλη, τὴν ὁποίαν ἡ Σουλτάνη Βαλιδὲ ὀκ' φιλοδωρήσῃ εἰς τὸν Σουλτάνον τὴν ἡμέραν τοῦ μεγάλου Βαζιρκιῦ; Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ σύζυγος τοῦ Ἀχμεδ πασᾶ ἐξῆλθε προχθὲς φέρουσα ὑποδημάτια εὐρωπαϊκὰ μὲ μεταξωτοὺς θυσανίσκους; Ἐβόθασαν τέλος πάντων ἐκ Παρισίων οἱ ἱματισμοὶ διὰ τὴν παράστασιν τοῦ Ἀργοντοχωροῦ (Bourgeois Gentleman) εἰς τὸ θέατρον τοῦ Σερράγιου; Πρὸ μίαις ἐβδομάδος ἡ σύζυγος τοῦ Μαχμουδ ἐφέντη ὑπάγει καὶ προσεύχεται ἐκάστην πρωΐαν εἰς τὸ τζαμίον τοῦ Βαζιζήτ, διὰ νὰ τῆς χάρισῃ ὁ Θεὸς δίδυμα. Σιάνδαλον μέγα ἠκολούθησεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ δαίνοιο φωτογράφου εἰς τὸ Σταυροδρόμιον, διότι ὁ Ἀχμεδ ἐφέντης εἶδεν ἐκεῖ τὴν εἰκόνα τῆς συζύγου του. Ἢ κυρία Ἄιστὲ πίνει οἶνον. Ἢ κυρία Φατιμὰ διέταξε καὶ τῆς ἔκαμαν ἐπισκεπτήρια. Ἢ κυρία Χιφιτὲν ἐθελοῖν εἰσελθούσα εἰς τὰς τρεῖς καὶ ἐξελλοῦσα εἰς τὰς τέσσαρας ὥρας ἀπὸ τὸ κατὰστημα ἐνὸς Φράγκου. Τὰ μικρὰ δὲ ταῦτα κακόβουλα χρονικὰ κυκλοφοροῦσι μετ' ἀπιστεῦτου τάχους εἰς τοὺς ἀναριθμήτους ἐκείνους κιστρίνους καὶ ὑπερβήρους θαλαμίσκους, συνδέονται μετὰ τῶν τῆς Ἀλλῆς, ἐκτείνονται εἰς τὸ Σκούταρι, παρατείνονται εἰς τὰ δύο παλάτια τοῦ Βασπόρου μέχρι τοῦ Βύζεινου, ἐνάτω δὲ καὶ φθάνουσιν ἕως εἰς τὰς μεγάλας ἐπαρχιακὰς πόλεις, δρόθεν ἐπι-

στρέφουσι κεντημένα καὶ ζολισμένα μὲ θυσάνους, διὰ νὰ προκαλέσωσι νέους καγχασμούς καὶ νέας γραολογίας εἰς τὰ χίλια χαρέμια τῆς μητροπόλεως.

Θὰ ἦτο περίεργος διασκεδάσις, ἐὰν ὑπῆρχον μεταξὺ τῶν τούρκων, ὅπως ὑπάρχουσι καὶ μεταξὺ ἡμῶν, αἱ μικραὶ ἐκείναι ζῶσαι ἐφημερίδες τοῦ ὠραίου κόσμου, αἵτινες γνωρίζουσιν ὅλους καὶ γνωρίζουσι καὶ δημοσιεύουσιν ὅλα· ὅθ' ἦτο διασκεδάσις συγχρόνως καὶ μελέτη τερπνοτάτη τῶν ἡθῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, νὰ ὑπάγῃ τις συνουθεύμενος ὑπὸ μίαις ἐξ αὐτῶν ἡμέραν τινὰ ἐορτάσιμον, καὶ νὰ ἀκούσῃ παρ' αὐτῆς μίαν μικρὴν λέξιν περὶ ὅλων τῶν οὕτως ἢ ἄλλως ἐπιστήμων προσώπων, ὅσα ἤθελον διέλθῃ ἐκεῖθεν.

Ἄλλὰ τί περᾶζει καὶ ἂν δὲν γείνη τοῦτο; Τὰ πράγματα εἶνε γνωστὰ, τὰ δὲ πρόσωπα δύναται τις καὶ νὰ τὰ φαντασθῇ. Αἱ ἐμὲ εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ τὰ εἶδα καὶ νὰ τὰ ἤκουσα. Τὸ πλῆθος διεόχεται, καὶ ὁ τοσοῦτος νέει καὶ φλυαρεῖ. Ἢ κυρία ἐκεῖνη ἐκεῖ ἤλθεν εἰς ῥῆξιν μὲ τὸν σύζυγόν τῆς πρὸ τινος καιροῦ, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὸ Σκούταρι· τὸ Σκούταρι εἶνε τὸ καταφύγιον τῶν δυσσηραττημένων καὶ θυμωμένων· ἐκεῖ διακίμενε παρὰ τινι φίλῃ αὐτῆς, καὶ ἐκεῖ ὀκ' διακίμενε μέχρις οὗ ὁ σύζυγός τῆς, ὅστις κατὰ βᾶθος εἶνε καλῶς πρὸς αὐτὴν διατεθειμένος, ὑπάγει καὶ τὴν ἀναγγεῖλην ὅτι ἀφῆκε τὴν παλλακίδα, τὴν αἰτίαν τῆς ῥήξεως, καὶ τὴν ἐπαναφέρει εἰς τὴν εἰρηνεύσασαν οἰκίαν. Ὁ ἐφέντης αὐτός εἶνε ὑπάλληλος εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν, ὅστις μὴ γνωρίζων τί νὰ κάμῃ μὲ τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς συγγενεῖς τῶν συγγενῶν, οἵτινες ἐμβάλλουσι συχνάκις τὴν ἔριν εἰς τὴν οἰκίαν, ἔκαμε, καθὼς κάμνουσι τῶσι ἄλλοι: ἐνυμφεύθη μίαν δούλην Ἀραβίδα, ἣτις καὶ κατ' αὐτὰς διδάσκειται τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς τουρκικῆς ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς τοῦ συζύγου.

Τὸ ἄλλο ἐκεῖνο ὠραῖον γύναιον εἶνε μία διεξυγμένη, ἣτις προσμένει νὰ ἀποβάλῃ ὁ δαίνα ἐφέντης μίαν τῶν τεσσάρων γυναικῶν του, διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ λάβῃ τὴν θέσιν τῆς, καὶ ὁ τῆς ἐδόθη πρὸ καιροῦ ἢ ὑπόσχεσις. Ἢ ἄλλῃ ἐκεῖ κάτω εἶνε μία κυρία, ἣτις, ἀπ' οὗ διεξέχθη δις ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σύζυγον, θέλει νὰ τὸν νυμφευθῇ ἐκ νέου, ἐκείνος δὲ εἶνε σύμφωνος· ἐπὶ τούτῳ δὲ καὶ νυμφεύεται ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, καὶ ὁ οἶζει ὁ νόμος, ἄλλον ἄνδρα, ὅστις ὀκ' ὑπάρξῃ σύζυγός τῆς διὰ μίαν μόνον νύκτα, ὀκ' τὸν διεξέχῃ δὲ παρεούθῃ, μεθ' ὃ ἡ ὠραία ἰδιότροπος ὀκ' ἔδωκεν τὸν τέταρτόν τῆς γάμον μετὰ τοῦ πρώτου συζύγου τῆς. Ἢ μελαγχροινὴ αὕτη μὲ τοὺς πνευματώδεις ὀφθαλμούς εἶνε δούλη ἀβυσσινή, ταύτην δὲ ἐπιλοδοῦρησε μεγάλη τις κυρία τοῦ Κεῖρου εἰς ἄλλην κυρίαν τῆς Σταμπούλ, ἣτις ἀποθανούσα ἀφῆκεν αὐτὴν οἰκοδόμοισιν. Ὁ πεντηκοντούτης αὐτός ἐφέντης ἐνυμφεύθη ἤδη δέκα

γυναίκας. Τὸ φέρον πράσινην ἐνδυσμασίαν ἐκεῖνο γράστιον δύναται νὰ καυχῆθῃ, ὅτι ἐξημέτισε νόμιμος σύζυγος δώδεκα ἀνδρῶν. Ἢ ἄλλῃ ἐκεῖνη εἶνε κυρία, ἣτις κερδαίνει ἱκανὰ ἀγοράζουσα κορασίδας δεκατεσσάρων ἐτῶν, τὰς ἵποικας διδάσκει τὴν μουσικὴν, τὸν χορὸν, τὴν φωνητικὴν μουσικὴν, καὶ τοὺς τρόπους τῆς εὐγενοῦς συμπεριφορῆς, μεθ' ὃ τὰς μεταπωλεῖ μὲ κέρδος πεντακόσια τοῖς ἑκατόν. Ἰδοὺ ἐκεῖ μία ἄλλῃ ὠραία κυρία, περὶ τῆς ὁποίας δύναμαι νὰ σᾶς εἰπω ἀκριβῶς πῶσα ἐστοίχισεν: εἶνε Κιρκασσία ἀγορασθεῖσα εἰς τὸν Ῥοπαχέν δι' ἑκατόν εἰκοσι λίρας τουρκικὰς, καὶ μετὰ τρία ἔτη μεταπωληθεῖσα διὰ τὸ εὐτελὲς ποσὸν τετρακοσίων λιρῶν. Ἐκεῖνη ἐκεῖ, ἣτις διευθετεῖ τὴν καλόπτραν τῆς, διέλθε σερᾶν παράδοξον ὅλων τυγῶν: κατὰ πρόωτον ἐχορημάτισε δούλην, ἔπειτα ὀδάλικισσα, ἀκολούθως σύζυγος, μετὰ ταῦτα διεξυγμένη, ἔπειτα σύζυγος ἐκ νέου, καὶ ἀκολούθως χήρα ἐνεργούσα νῦν νὰ νυμφευθῇ ἐκ νέου. Ἰδέτε τὸν ἐφέντην τοῦτον· συμβαίνει τι παρ' αὐτῷ ἀκρῶς περίεργον· ἂν δυνηθῆτε ποτε νὰ τὸ μαντεύσαστε· ἡ σύζυγός του εἶνε ἐρωτευμένη ἕνα ἐνούχον, καὶ λέγουσι ὅτι εἶχε ἱκανὴ νὰ προσφέρει εἰς τὸν σύζυγόν τῆς ἕνα κακὸν κυθήσκον καφέ, διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ ζήσῃ ἐν εἰρήνῃ μετὰ τοῦ ἐραστοῦ, τοῦτο δὲ δὲν ὀκ' ἦτο τὸ πρόωτον παράδειγμα ἔρωτος οὕτω τερατωδῶς ἰθανικοῦ. Ἐκεῖνος ἐκεῖ εἶνε ἔμπορος, ὅστις ἕνεκα λόγων ἐμπορικῶν ἐνυμφεύθη τέσσαρας γυναίκας, ὧν τὴν μὲν διατηρεῖ ἐν Κωνσταντινουπόλει, τὴν δὲ ἐν Τραπεζοῦντι, τὴν τρίτην ἐν Θεσσαλονίκῃ, καὶ τὴν τετάρτην ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἔχει τοιοῦτοτρόπως τέσσαρας λιμένας ἐρωτικῶς διὰ νὰ καταφεύγῃ εἰς τὸ τέλος τῶν ταξιδίων του. Ὁ ὠραῖος ἐκεῖνος εἰκοσιτετραετής πασᾶς δὲν ἦτο πρὸ ὀλίγων μηνῶν εἰμὴ πτωχὸς ὑπεκλιματικὸς τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς, δὲ δὲ Σουλτάνος δι' ἐνὸς ἡμέρας τὸν ἔκαμε πασᾶν, διὰ νὰ τοῦ δώσῃ εἰς γυναίκα μίαν τῶν ἀδελφῶν του· ἀλλὰ τῶν ἄλλων νυμφευμένων Τούρκων τὰς ἀμικρῆς τὰς πληρῶναι τὴν αὐτῆς, διότι μία Σουλτάνη δὲν ἀστειεύεται, καὶ εἶνε γνωστὸν ὅτι εἶνε ἀζηλότυπος ὡς ἀηδὼν, καὶ ἴσως ἐὰν ἀνεζητούσεν καλῶς μετὰ τοῦ πλήθους, ὀκ' εὐρίσκαμεν μίαν δούλην, ἣτις τὸν παρακολούθει μακρόθεν διὰ νὰ ἀνακλύπτῃ ποῖον βλέπει καὶ ποῖον δὲν βλέπει. Ἰδέτε τὸ ῥαδιῶν ἐκεῖνο σᾶμα τῆς γυναικῆς· δὲν εἶνε ἀνάγκη κίαν ἐμπείρου βλέμματος διὰ νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι εἶνε ἄνθος ἐξελθὸν τοῦ Σερράγιου· ὑπῆρξε μία ἀπὸ τὰς ὠραίας τοῦ Σουλτάνου, καὶ πρὶ ὀλίγων μηνῶν τὴν ἐνυμφεύθη ὑπάλληλός τις τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργείων, ὅστις δι' αὐτῆς ἔχει τὴν ἕνα πῶδα ἐν τῇ ἀλλῃ, καὶ ἐντὸς ὀλίγου ὀκ' ἔχῃ κάμῃ μεγάλας προόδους. Ἰδοὺ ἐκεῖ ἐν κορασίδων πενταετῆς, μνηστευθὲν σήμερον μὲ παιδίον οκταετῆς· οἱ γονεῖς ἔφεραν τὸν μικρὸν μνηστῆρα διὰ νὰ

ἴδη τὴν μνηστὴν του· τὴν εὗρηκε τῆς ἀρεσκείας του· ἀλλ' αἰφνης ἔγεινεν ἔξω φρονῶν, διότι ἐν ἐξαδελφιδίῳ της, ἔχον ὕψος ἐνὸς μέτρου, τὴν ἐφίλησεν ἐπὶ παρουσίᾳ του. Ἰδοὺ μία γραῖα στρίγλα, ἣτις προηθὲς ἐσφάζε δύο προβάτα, δλοκαύτωμα εὐχαριστήριον πρὸς τὸν Ἄλλᾳχ, διότι τὴν ἀπήλλαξε νόμφης, ἣν ἀπεστρέφετο. Ἰδοὺ ἐκεῖ μία φαυλόβιος ἰάτραυνα, εἰς τῆς ὁποίας τὰς χεῖρας παρέδωκε κυρία τις μίαν τῶν δούλων της, ἐπιφορτίζουσα τὴν ὄπως λάβῃ τὴν δέουσαν πορείαν ὁ καρπὸς μικρᾶς τινος σχέσεώς της μετ' τὸν Ἐφέντην, διότι, ἐάν ἡ δούλη προαγάγῃ εἰς φῶς πλάσμα τι, ἢ οἰκοδεσπότινα δὲν δύναται πλέον νὰ τὴν πωλήσῃ, καὶ ὁ οἰκοδεσπότης εἶνε ἠναγκασμένος νὰ τὴν κρατήσῃ παρ' ἑαυτοῦ. Ἡ ἄλλη ἐκείνη εἶνε γυνὴ τοῦ αὐτοῦ φουράματος, τὴν ὁποίαν ἐκ διωλειμμάτων ἐπιφορτίζουσι νὰ ἐξακριβώσῃ εἰς ὕψους, ἐάν δούλη τις, τὴν ὁποίαν θέλουν νὰ φέρουν εἰς τὴν οἰκίαν, εἶνε ἀκριβῶς καθαρὸν πρᾶγμα. Ἐκείνη ἐκεῖ μετ' τὸ πρόσωπον ὀλοσκεπὲς καὶ τὸν ἰόχρουν φερετζέν, εἶνε ἡ σύζυγος τούρκου τινὸς φίλου μου· ἀλλὰ δὲν εἶνε τούρκισσα, ἀλλὰ χριστιανὴ· μὴ τὸ εἶπατε ὅμως εἰς κανένα, χάριν αὐτῆς, ὅχι τοῦ συζύγου, εἰς δὲν τὸ Κοράνιον δὲν ἀπαγορεύει νὰ νυμφεύεται χριστιανᾶς, καὶ διὰ νὰ ἐξαγνισθῇ ἀπὸ τοῦ ἐναγκαλισμοῦ μίαν ἀπίστου, ἀρκεῖ νὰ νυφθῇ τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας. Ἄχ! τί ἐχάσαμεν! Διδῶν ἄμαζα τοῦ Σαραγίου, καὶ ἐντὸς αὐτῆς ἦτο ἡ τρίτη καδίνα τοῦ Σουλτάνου· ἀνεγνώρισα τὴν ῥοδόχρουν ταινίαν εἰς τὸν λαϊκὸν τῆς ἐπιμελητρίας: ἡ τρίτη καδίνα, δῖον τοῦ πασᾶ τῆς Σμύρνης, ἣτις ἔχει τοὺς μεγαλύτερους ὀφθαλμοὺς καὶ τὸ μικρότερον στόμα τῆς αὐτοκρατορίας· μικρὰ μορφή κατὰ τὸ εἶδος τῆς μικρᾶς ἐκείνης χανοῦμ μετ' τὸ γρυπὸν ρινίδιον, ἣτις χθὲς ἤμαρτεν εἰς τὸν Ἰησοῦν καὶ εἰς τὸν Μωάμεθ μετὰ τινος ζωγράφου Ἀγγλοῦ γνωρίμου μου. Ἡ ἀθλία! καὶ νὰ συλλογίζεσθε τις ὅτι, ὅταν οἱ δύο ἄγγελοι Νεκρὸ καὶ Μουνκρὸ θὰ κρινῶσι τὴν ψυχὴν της, θὰ νομίσῃ ὅτι δικαιολογείται, μεταχειριζομένη τὸ σύνθημα ψεύδους, ὅτι κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς κλειστοὺς, καὶ δὲν ἐγνώρισε τὸν ἄπιστον!

* *

Ἄλλὰ τί λοιπόν; Ὑπάρχουν καὶ ἄπιστοι τούρκισσαι; Ὑπάρχουν! Μὲ ὅλην τὴν ζηλοτυπίαν τῶν ἐφέντιδων, μετ' ὅλην τὴν ἐπαγρύπνησιν τῶν εὐνούχων, ἐν καὶ τὸ Κοράνιον ἐπιταίει μετ' ἑκατὸν μαστιγώσας τὰς ἐνόχους, ἐν καὶ οἱ Τοῦρκοι σύζυγοι σχηματίζουσι μετὰ τῶν εἰδῶν τι ἐταιρίας ἀμοιβαίας συμβουλείας, καὶ συμβαίνει ἐκεῖ ὅπως ἐναντίον πρὸς ὅ, τι συμβαίνει εἰς ἄλλας χώρας, ὅπου φαίνεται ὅτι ὅλοι σιωπηλῶς συνομοτοῦσι κατὰ τῆς συζυγικῆς εὐτυχίας· δύναται τις μέλιστα νὰ βεβαιώσῃ ὅτι αἱ «καλυπτοφόροι» τῆς Κωνσταντινουπόλεως δὲν διαπράττουσιν ὀλιγώτερα ἄμαρτή-

ματα παρὰ τὰς «ἀποκαλυμμένους» πολλῶν χριστιανικῶν πύλων. Ἐάν τὸ πρᾶγμα δὲν εἶχεν ὀφθαλμῶς, ὁ Καρχακιόζης δὲν θὰ ἔφερε τόσον συχνὰ διὰ στόματος τὴν λέξιν κ. . . ., ἣτις μεταφραζομένη εἰς ἐν ἱστορικὸν ὄνομα, σημαίνει Μενέλαος. Ὁ πῶς εἶνε τοῦτο δυνατόν; Ἦνε μυριατρόπως δυνατόν. Ἐν πρώτοις εἶνε ἀνάγκη νὰ εἰπωμεν, ὅτι γυναῖκες δὲν ῥίπτονται πλέον εἰς τὸν Βόσπορον, οὔτε ἐντὸς σάκκου οὔτε ἔξω σάκκου, καὶ ὅτι αἱ τιμωραὶ τῆς νηστείας, τῆς σιωπῆς, τοῦ κιλίκου, καὶ τῶν ξυλισμῶν εἰς τὰ πέλματα τῶν ποδῶν, δὲν εἶνε πλέον παρὰ ἀπειλαὶ μερικῶν κτηνωδῶν Μενελάων. Ἡ Ζηλοτυπία ζητεῖ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀπιστίαν· ἀλλ' ἄφ' οὐ παρατήρησεν ὅτι δὲν ἐπέτυχεν, δὲν παραδίδεται πλέον εἰς τὰς πάλαι ποτὲ μανίας καὶ ἐκδικήσεις, διότι τὴν σήμερον εἶνε πολὺ δυσκολώτερον νὰ μείνωσιν ἀποκαλυμμένοι ἐντὸς τῶν τοίχων τῆς οἰκίας αἱ οἰκικαὶ τραγωδίαι, καὶ μετὰ τὴν πολλῶν ἄλλων δυνάμεων εὐρωπαϊκῶν εἰς τὴν μουσουλμανικὴν κοινωνίαν εἰσῆλθε καὶ ἡ δύναμις τοῦ γελίου, τὴν ὁποίαν ἡ Ζηλοτυπία φοβεῖται. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἡ τουρκικὴ Ζηλοτυπία, ἣτις εἰς τὰς πλείστας τῶν οἰκιῶν εἶνε Ζηλοτυπία ψυχρᾶ, σωματικῆ, ἐκ φιλαυτίας μάλλον προερχομένη παρὰ ἐξ ἐρωτος, εἶνε θεβλίως ἀστηρᾶ, βαρεῖα, καὶ ἐκδικητικῆ· ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ ἔχῃ τοὺς χιλίους ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν ἀνιχνευτικὴν καὶ ἀκάματον δραστηριότητα τῆς Ζηλοτυπίας, ἣτις προέρχεται ἐκ τοῦ ζῶντος αἰσθηματος ψυχῆς ἐρώσεως. Ἐπειτα τίς ἐπαγρυπνεῖ τὰς γυναῖκας, αἵτινες διάγουσι χωρισμέναι ἀπὸ τοῦ συζύγου, ἢ καὶ μὴ χωρισμέναι μὲν ἀλλὰ διακρίβουσαι ὅμως ἐν ἰδίῳ διαμερίσματι, ὅπου ἐκεῖνος δὲν ὑπάγει καθ' ἑκάστην; Τίς παρακολουθεῖ αὐτὰς εἰς τὰς περιπλοκὰς στενωπῶν τοῦ Σταυροδρομίου καὶ τοῦ Γαλατᾶ, καὶ εἰς τὰς μακρινὰς συνοικίας τῆς Σταμπούλ; Τίς ἐμποδίζει ὄρατον ὑπασιστην τοῦ Σουλτάνου νὰ κάμῃ ὅ, τι τὸν εἶδον ἐγὼ νὰ κάμῃ, νὰ διέλθῃ καλπάζων πλησίον ὀχλήματος εἰς τὴν καμπὴν μεγάλης ὁδοῦ, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ μὲν ἔμπροσθεν εὐνοῦχος τοῦ στρέφει τὰ νῶτα, ὁ δὲ ὀπίσθεν δὲν δύναται νὰ τὴν ἴδῃ, διότι ἐπιπροσθεῖ τὸ ἔχημα, καὶ νὰ ρίψῃ διερχόμενος ἐν γραμμᾶτιον ἐντὸς τῆς Ουρίδος; Καὶ τὰς ἐσπέρας τοῦ Ῥαμαζανίου, ὅτε αἱ γυναῖκες εὐρίσκονται ἔξω μέχρι μεσονυκτίου; Καὶ αἱ φιλόφρονες κοκύναι ἰδίως, ὅσαι εὐρίσκονται εἰς τὰ σύνορα προσταλείου χριστιανικοῦ καὶ προσταλείου μουσουλμανικοῦ, αἵτινες δέχονται οἴκαδε φίλην καλυπτοφόρον, χωρὶς νὰ κλείσωσι τὴν θύραν εἰς φίλον εὐνοῦχον;

Διὰ τοῦτο καὶ τὰ συμβάματα δὲν εἶνε πλέον οὔτε παράδοξα οὔτε φοβερά, καθὼς ἄλλοτε. Δὲν ὑπάρχουσι πλέον αἱ μεγάλαι κυρία, ἐκεῖναι, αἵτινες τὴν νότα, ἀφ' οὐ ἐκανοποιήσωσι μίαν ἰδιοτροπίαν τῶν, κατακρημνίζουσιν ἔπειτα εἰς τὸν Βόσπορον διὰ παγίδος κρυφίως τὸν νεανίσκον τοῦ ἐρ-

γαστηρίου, ὅστις ἔφερεν εἰς τὸ χαρῆμιον τὸ ὕψωμα τὸ ἀγορασθὲν παρ' αὐτοῦ τὴν πρώτην, ὅπως ἔκαμε μία Σουλτάνα τὸν παρελθόντα αἰῶνα. Τὴν σήμερον τὰ πάντα θάβουσιν πεζότατα. Αἱ πρώται συμφωνίαι γίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὰ ὀπίσθια τῶν ἐργαστηρίων. Ἦνε γνωστὸν ὅτι πανταχοῦ ὑπάρχουσι ἐργαστήρια παντὸς εἶδους. Δὲν πρέπει δὲ νὰ ἐρωτήσῃ τις, ἐάν αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ ζητοῦν νὰ ἐμποδίσουν τὰς καταχρήσεις ταύτας. Ἄρκει νὰ εἰπωμεν, ὅτι ἐν τῶν ὑπὲρ τῆς εὐταξίας διατάξεων, ὅσας ἡ ἀστυνομία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκδίδει κατὰ τὰς μεγάλας ἐορτάς, αἱ πλείσται ἀπευθύνονται πρὸς τὰς γυναῖκας, καὶ ἀναφέρονται ἀπ' εὐθείας πρὸς αὐτὰς ἐν εἰδεί συμβουλῶν ἢ ἀπειλῶν. Ἀπαγορεύεται παραδείγματος χάριν εἰς τὰς γυναῖκας νὰ εἰσέρχονται εἰς τὰ ἐσωτερικὰ δωμάτια τῶν ἐργαστηρίων, ὀφείλουσι δὲ νὰ ἴστανται ἐν αὐτοῖς οὕτως, ὥστε νὰ φαίνονται ἐκ τῆς ὁδοῦ. Ἀπαγορεύεται εἰς τὰς γυναῖκας νὰ ἐμβάλωσιν εἰς τὸν τροχόδρομον χάριν διασκεδάσεως, ἐάν δὲ ἐβῶσιν, ὀφείλουσι νὰ καταβῶσιν εἰς τὸ τέρας τοῦ δρόμου τῶν, ὅχι δὲ νὰ ἐπιστρέψωσι πάλιν ὀπίσω διὰ τοῦ αὐτοῦ δρόμου. Ἀπαγορεύεται εἰς τὰς γυναῖκας νὰ νεύωσι πρὸς τοὺς διαβαίνοντας, νὰ σταματοῦν ἐδῶ, νὰ διαβαίνωσιν ἐκεῖθεν, νὰ διαλέγωνται πλέον τοῦ δέοντος ὠρισμένου χρόνου εἰς τὰ δέοντα ὠρισμένα μέρη διατάξεσι, αἵτινες ἕκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ κατὰ πόσον ἐκτελοῦνται, καὶ κατὰ πόσον εἶνε δυνατόν νὰ ἐκτελεσθῶσιν. Βεβαίως εἶνε ἡ εὐλογημένη ἐκείνη καλύπτρα, ἣτις ἐθεσπίσθη πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ ἀνδρὸς, καὶ ἣτις σήμερον ἀπέβη πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς γυναίκης, διότι ἐάν τὴν φοροῦν διαφανῆ πρὸς διέξοδον τῶν ἰδιοτροπιῶν τῶν, τὴν φοροῦν πυκνὴν πρὸς ἐκανοποίησιν αὐτῶν. Ἐκ τούτου δὲ λέγουσιν, ὅτι γεννῶνται πολλὰ παράδοξα συμβάματα· εὐτυχῆς ἐρῆσαι, ὅτινες μετὰ μακρὸν χρόνον δὲν γνωρίζουσιν ἀκόμη ποῦ εἶνε αἱ φίλαι τῶν γυναικῶν, αἵτινες κρύπτονται ὑπὸ τὸ ὄνομα ἄλλης, ὅπως τὴν ἐκδικηθῶσι μυκτηρισμοί, ἀναγνωρίζεσι, καὶ συγχύσεσι, προκαλοῦται ἐρεσχελίας ἀτελευτήτους.

* *

Αἱ ἐρεσχελίαι δὲ αὐταὶ συνερχόμεναι συνηκθεύονται καὶ συνανακολλάζουσιν ἐκ νέου ὅλους εἰς τοὺς θαλάμους τῶν λουτρῶν, ἕτινα εἶνε ὁ συνήθης τόπος τῶν γυναικῶν συνελεύσεων. Τὸ λουτρὸν εἶνε κατὰ τινα λόγον τὸ θέατρον τῶν. Ἐκεῖ ὑπάγουσι κατὰ ζεύγη καὶ καθ' ἑμίλους μετὰ τῶν δουλίδων, κομίζουσιν προσεφάλαια, τάπητας, στολίδια, λιχνεῖσματα, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ ἔριστον, ὅπως διατρίψωσιν ἐκεῖ ἀπὸ πρώτης μέχρις ἐσπέρας. Ἐκεῖ ἐντὸς τῶν ἡμισκοτείνων ἐκείνων θαλάμων, μετὰ τῶν μαρμάρων καὶ τῶν κρηνῶν, εὐρίσκονται ἐνίοτε διμοῦ διακόσμου γυναῖκες καὶ ἐπέκεινα· γυναικὶ ὡς νόμφαι ἢ σχεδὸν γυναικὶ, αἵτινες κατὰ τὸ λέγειν τῶν εὐρωπαϊκῶν

κυριῶν, ὅσαι περυσέθησαν ἐκεῖ, περυσίως ἕαμα τοιοῦτον, ὅποιον θὰ ἔκαμε νὰ καταπέσῃ ἡ γραφὴ ἀπὸ τῆς χειρὸς ἐκατὸν ζωγράφων. Ἐκεῖ βλέπει τις χανοῦμ λευκοτάτας πλησίον δουλίδων μελαινῶν ὡς ὁ ἔθνος· τὰς ὠραίας δεσποίνας μετὰ τὰ εὐρωστὰ σχήματα, αἵτινες περυσίως τὸ Ἰακινθὸν τοῦ κάλλους διὰ τοὺς τούρκους τῆς ἀρχαίας φιλοκαλίας· γυναῖκα ἀτομα καὶ νερότατα, μετὰ τὰς τρίχας βραχείας καὶ οὐλας, αἵτινες δουκίζουσι μετ' αἰσθητικῆς Κιρκασίας μετ' αἰσθητικῆς κρηνῆς καταπίπτουσιν μέχρι γονάτων· τουαίσσας, ἕν ἑκατὸν πλεξίδες κατὰμαυροῦ. εἶνε διεσκορπισμέναι ἐπὶ τὸ στήθος καὶ τοὺς ὤμους· ἄλλας μετ' ἑκείνην καταδιηρημένην εἰς ἀπειραριθμῶν μικρῶν καὶ ἀτάκτους βοστρῶχους, αἵτινες συνκποτελοῦσι σχῆμα ὅμοιον μετ' ὑπερμεγέθη φανάκην. Ἡ μία φέρει περίκτονον περὶ τὸν λαϊκόν, ἄλλη φέρει ἀγλίδα σκορόδου προσδεδεμένην εἰς τὴν κεφαλὴν πρὸς ἐξορκισμὸν τῆς βασκανίας· ἡμιγύμνη μετ' ἀραβουργήματα εἰς τοὺς βραχίονας· τὰ γυναῖκα τοῦ συρμού, ἕτινα φέρουσι περὶ τὸν ὄσφον τὰ ἴχνη τοῦ στηθοδέσμου, καὶ περὶ τοὺς ἀστραγάλους τῶν ποδῶν τὰ σημεῖα τῶν ὑποδηματίων, ἐνίοτε δὲ καὶ πτωχὰ δουλίδες φέρουσι ἐπὶ τῶν ὤμων τοὺς τύπους τῆς μάστιγος τῶν εὐνούχων. Σχηματίζουσι δὲ πλείστους ὅσους ὀμίλους καὶ παρουσιάζουσι πολλὰς καὶ διαφόρους θέσεις χαρίσεως καὶ παραδόξους· αἱ μὲν κεννίζουσιν ἀναεγκλιμέναι ἐπὶ ταπήτων, αἱ δὲ κτενίζονται ὑπὸ τῶν δουλίδων, ἄλλαι κεντοῦν, ἄλλαι ὑποτονθορίζουσι ἔσματα, γελῶν, περιέχονται ὕδαρ, κνηγούονται, ἢ ῥίπτουσιν ἀναφωνήματα ὑπὸ τὸ πείρισμα τοῦ ὕδατος, ἢ εὐωγούονται καθήμεναι ἐν κύκλῳ, ἢ ψάλλουσι τὸν ἐξάψαλλον τοῦ πλησίον, συνομιλῶναι κατὰ χωριστοὺς ὀμίλους. Ἀπογυμνόμεναι δὲ τὸ σῶμα, ἀπογυμνῶνται συγχρόνως ἐκεῖ μάλλον παρὰ ἀλλαχοῦ καὶ τὸ παιδικὸν τῶν ἡθῶς. Μιστροῦν τοὺς πόδας τῶν, συνεπικρίνονται, καὶ συμπαραβάλλονται. Ἡ μία λέγει ἀφελῶς:—Ἐἴμαι ὠραία·—ἡ ἄλλη:—Ἐἴμαι ὑποφερτὴ:—μία ἄλλη:—Ἄκουμαι ὅτι ἔχω τὰ δέοντα ἐλάττωμα·—ἡ ἄλλη:—Ἄλλ' ἠξέουσι πῶς σὺ εἶσαι πλέον ὠραία ἀπὸ ἐμεῖ;—Καὶ τις δὲ λέγει μετ' ἠθους ἐπιτιμητικῶς πρὸς τὴν φίλην:—Ἄλλὰ κοίταξε λοιπὸν τὴν κυρίαν Φερνιδὲχ πῶς ἐπάχυνε μετ' ἡνὰ τρώγῃ καρίδας, καὶ σὺ νὰ με λέγῃς, ἀδελφὴ, ὅτι ὠφελῶν καλῶτερα οἱ δοξμάδες μετ' ὁ ῥόζι;—Ἐάν δὲ εὐρίσκειται ἐκεῖ καὶ καμμία κοκύναι φιλόφρον, τὴν περιουκλώνουσι καὶ τῆς κάμνου χιλίας ἐρωτήσεσι:—Ἦνε τῶν ἄλλων ἕως ἐδῶ; Πῶς τοῦ φαίνεται τοῦτο τοῦ ἐφέντη σος; Καὶ οἱ ἄλλοι ἀνθρώποι τί λέγουσι; Καὶ πῶς κάμνετε διὰ νὰ χορεύετε; Μὲ αὐτὸν τὸν τρώπον; Ἀλήθεια; Ἄλλ' αὐτὰ εἶνε πρᾶγματα, τὰ ὅποια θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ τὰ ἴδῃ τις διὰ νὰ τὰ πιστεύσῃ!

Οὐ μόνον δὲ ἐν τοῖς λουτροῖς, ἀλλὰ καὶ πάν-
 τοῦ καὶ πάντοτε ζητοῦν νὰ γνωρίσουν εὐρωπαϊκῆς
 κυρίας, καὶ εἶνε εὐτυχεῖς, ὁσάκις δύνανται νὰ
 συνάψωσιν ὁμιλίαν πρὸς αὐτάς, καὶ ἰδίως νὰ τὰς
 δεχθῶσι κατ' οἶκον. Τότε συναθροίζουσι τὰς φί-
 λας, παρουσιάζουσιν ὅλας τὰς γυναῖκας τῆς ὑ-
 πηρεσίας, ἐπιδεικνύουσι χαρὰν σχεδὸν ἐφορτάσι-
 μον, ὑπερπληροῦσι τὸ στόμα τῶν μὲ γλυκύσμα-
 τα καὶ ἀπαικῶν, καὶ σπανίως τὰς ἀφίχουσι νὰ ἀ-
 ναχωρήσουν μὲ κενὰς τὰς χεῖρας καὶ ἄνευ δάρον.
 Τὸ ἀφῆρηκα, τὸ κινεῖν αὐτὰς πρὸς τὰς τοιαύτας
 ἐκδηλώσεις, εἶνε μᾶλλον ἢ περιέργεια, ἐννοεῖται,
 παρὰ ἢ εὐμένεια καὶ τρυφῆν, μόλις ἀπέκτησαν
 οἰκειότητά τινα μὲ τὴν νέαν φίλην, καὶ τὴν ἐ-
 ρωτῶσι περὶ μυρίων λεπτομερειῶν τοῦ εὐρωπαϊ-
 κοῦ βίου, ἐξετάζουσι τὸν ἱματισμὸν τῆς κατ' ἐν-
 καστον μέρος, ἀπὸ τοῦ πιλιδίου μέχρι τῶν ὑπο-
 δηματίων, καὶ δὲν εὐχαριστοῦνται εἰμὴ ἀφοῦ
 τὴν φέρωσι καὶ εἰς τὸ λουτρὸν, καὶ ἴδουσι καλῶς
 πῶς εἶνε καμωμένη μία Νάζαρη, μία τῶν πα-
 ραδόξων ἐκείνων γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι σπουδάζουσι
 τόσα πράγματα, αἵτινες ζωγραφίζουσι, γράφουσι
 διὰ τὸν τύπον, ἐργάζονται εἰς τὰ δημόσια γρα-
 φεῖα, ἱππεύουσι, καὶ ἀναβαίνουν εἰς τὰς κορυφὰς
 τῶν ὄρεων. Ὅθεν καὶ ἀπὸ πολλοῦ δὲν ἔχουσι
 πλέον περὶ αὐτῶν τὰς παραδόξους ἰδέας, ἃς εἶχον
 πρὸ τῆς μεταρρυθμίσεως· δὲν νομίζουσι πλέον π. χ.
 ὅτι ὁ στηλοδασμός εἶνε εἰδὸς τι θώρακος, τὸν
 ὁποῖον βάλλουσι οἱ ἄνδρες εἰς τὰς γυναῖκας πρὸς
 ἐξασφάλισιν τῆς πίστεώς των, καὶ τοῦ ὁποῖου
 κρατοῦν αὐτοὶ μόνοι τὸ κλειδίον· οὐδ' ὅτι αἱ εὐ-
 ρωπαῖαι γυναῖκες ἀνήκουσι εἰς ὄλους ἐκείνους,
 μεθ' ὧν συμπορευθῶσι κρατούμεναι ἐκ τοῦ βρα-
 χιονος· δι' ἢ καὶ τὰς παρατήρουσι μετὰ δυσπι-
 στίας καὶ ὀμίλου περὶ αὐτῶν μετὰ καταπρονή-
 σεως, μὴ ζηλεύουσαι μὴδὲ τὴν παιδεύουσι αὐτῶν,
 περὶ τῆς ὁποίας οὐδεὶς αὐτῶν εἶχον ἰδέαν ἢ δὲν ἠδύ-
 ναντο νὰ τὴν ἐκτιμῆσωσι. Τὴν σήμερον ἐξ ἐναν-
 τίας ἔχουσι περὶ αὐτῶν ὅλους διάφορον ἰδέαν, καὶ
 ἀπέβησαν. δύσπιστοι κατ' ἀντίθετον ἔννοιαν· διὸ
 καὶ ἐντρέπονται ἐνώπιον αὐτῶν διὰ τὴν ἰδίαν αὐ-
 τῶν ἀειθέριαν, φοβῶνται μὴ φησῶσιν ἀγγελοῦ,
 ἢ ἀγῶντοι ἢ παιδαριώδεις, καὶ πολλαὶ δὲν ἐπιδει-
 κνύουσι πλέον πρὸς αὐτάς τὴν αὐτὴν καὶ πρότε-
 ρον ἀρετὴν ἐμπιστοσύνην. Τὰς μιμνῶνται ὅμως ἐτι
 μᾶλλον πάντοτε εἰς τὰ ἐνδύματα καὶ εἰς τοὺς
 συρμούς. Ὅσαι δὲ εἰς αὐτῶν σπουδάζουσιν εὐρω-
 παϊκὴν τινα γλῶσσαν, πρᾶττουσι τοῦτο κατὰ
 μίμησιν, καὶ διὰ νὰ συνδιαλέγονται μὲ τὰς χρι-
 στιανᾶς, ἔχουσι πρὸς ἀπόκτησιν γνώσεων. Ὁμιλοῦ-
 σαι δὲ φιλοτιμοῦνται νὰ παρεμβάλλωσιν εἰς τὰ
 τουρκικὰ καὶ τινὰς λέξεις γαλλικὰς· ὅσαι δὲ δὲν
 γνωρίζουσι τὴν γλῶσσαν ἐκείνην, ὑποκρίνονται
 ὅτι τὴν γνωρίζουσι, ἢ τοῦλάχιστον ὅτι τὴν ἐννο-
 οῦν· εἶνε δὲ εὐτυχεῖς ὁσάκις προσείπη τις αὐτάς
 madame· ὑπάγουσι δ' ἐπιτηδῶς εἰς φραγκικὰ τινα

ἐργαστήρια διὰ νὰ τὰς προσφωνῶσι μὲ τὸν τί-
 τλον τοῦτον· καὶ τὸ Σταυροδρόμιον, τὸ μέγα
 Σταυροδρόμιον, τὰς προσελκύει, ὅπως τὸ φῶς τὰς
 παταλούδας· προσελκύει δὲ οὐ μόνον τὰ βήματα
 των, ἀλλὰ καὶ τὰς φαντασιοκοπίαι, καὶ τὸ ἀρ-
 γυρίον των, ἐνίοτε δὲ καὶ τὰς ἀμαρτίας των. Διὰ
 τοῦτο ἐπιθυμοῦν καθ' ὑπερβολὴν νὰ γνωρίσουν
 φράγκας κυρίας, αἵτινες εἶνε ἢ αὐτάς ὡς τινες
 ἀποκαλύπτρικοὶ νέου κόσμου. Αὐταὶ παρακαλοῦ-
 μεναι περιγράφουσιν εἰς αὐτάς τὰς μεγάλας πα-
 ραστάσεις τῶν θεάτρων τῆς δίσκου, τοὺς λαμ-
 πρὸς χοροὺς, τὰ ἱερὰ συμπεῖρα, τὰς μαγικο-
 πρεπεῖς ὑποδοχὰς τῶν μεγάλων κυριῶν, τὰ συμ-
 βῆματα τῶν ἀποκρέων, καὶ τὰ μεγάλα ταξείδια·
 ὅλαι δὲ αὐταὶ αἱ φανερὰ εἰκόνας συνταράττονται
 ἔπειτα ὅλαι ὁμοῦ ἐν τῇ καταπονημένῃ μικρῇ
 αὐτῶν κεφαλῇ μεταξὺ τῶν σκιερῶν τοίχων τοῦ
 χαρμαίου, καὶ εἰς τὴν σκιὰν τῶν μελαγχολικῶν
 κήπων· ὅπως δὲ αἱ εὐρωπαϊαὶ γυναῖκες ὀνειρεύον-
 ται τοὺς γαλιναίους δρίζοντας τῆς Ἀνατολῆς,
 οὕτω καὶ αὐταὶ κατὰ τὰς στιγμὰς ἐκείνας ἐπι-
 θυμοῦσι δικαίως τὴν ποικίλον καὶ πυρετώδη βίον
 τῶν ἡμετέρων τόπων, καὶ ὅτι ἔδιδαν ὅλα τὰ θαυ-
 μάσια τοῦ Βοσπόρου διὰ μίαν ὀμιχλώδη συνοικί-
 αὴν τῶν Παρισίων. Δὲν εἶνε ὅμως ὁ ποικίλος
 καὶ πυρετώδης βίος μόνον, ὃν ὑπερπεριθυμοῦσιν,
 ἀλλ' ἐπιθυμοῦσιν ἔτι συχνότερον καὶ ζωηρότε-
 ρον καὶ τὸν οἰκιακὸν βίον, τὸν μικρὸν κόσμον
 τῆς εὐρωπαϊκῆς οἰκίας, τὸν κύκλον τῶν ἀφω-
 σιωμένων φίλων, τὰς τραπέζας τὰς περιεστεμ-
 μένας μὲ τέκνα, τὰ καλὰ γηρατειὰ ἀπολαύοντα
 τιμῆς καὶ σεβασμοῦ· τὸ ἱερὸν βιβλίον τὸ πλήρες
 ἀκαμνήσεων, ἐμπιστοσύνης καὶ στοργῆς, ὅπερ δύ-
 ναται νὰ καταστήσῃ ὥραϊαν τὴν συνένωσιν δύο
 ψυχῶν, ἀκόμη καὶ ἄνευ τοῦ ἔρωτος· εἰς ἢ ἐπι-
 στρέφει τις ἀκόμη καὶ μετὰ μακρὸν βίον πλανῶν
 καὶ ἁμαρτημάτων, εἰς ἢ καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν θλί-
 ψων τοῦ παρόντος καὶ τῶν τρικυμιῶν τῆς νεό-
 τητος καταφεύγει ἢ διάνοιαν, καὶ εὐρίσκει παρη-
 γορίαν ἢ καρδίαν, ὡς εἰς ἐπαγγελίαν εἰρήνης διὰ
 τὰ ἐπερχόμενα βραδύτερον ἔτη, ὡς εἰς δύσιν γα-
 λήνιον, πρὸς ἣν ἀποβλέπει τις ἐκ τοῦ σκοτοῦ
 κοιλάδος.

Ἄλλ' ὑπάχει τι, ὅπερ ἔχει νὰ εἴπῃ τις πρὸς
 παρηγορίαν τῶν ὅσοι ἱρηνοῦσι τὴν τύχην τῆς
 τουρκίσεως, καὶ τοῦτο εἶνε, ὅτι ἡ πολυγαμία ἐκ-
 πίπτει ὀσημέραι. Αὐτοὶ οὗτοι οἱ τοῦρκοι ἐθεώρη-
 σαν αὐτὴν μᾶλλον ὡς ἀνακτὴν κατὰχρησιν, πα-
 ρὰ ὡς δικαίωμα φυσικὸν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Μωά-
 μεθ λέγει:—Εἶνε ἀξίεπαίσιος πάντοτε ὅστις νυμ-
 φεύεται μίαν γυναῖκα—εἰ καὶ αὐτὸς ἐνυμφεύθη
 πολλὰς· νυμφεύονται δὲ πράγματι μίαν μόνην
 γυναῖκα ὅλοι ὅσοι θέλουσι νὰ δώσωσι τὸ παρά-
 δειγμα ἡθῶν ἐντίμων καὶ αὐστηρῶν. Ὅστις ἔχει
 πλειοτέρας τῆς μίας δὲν κατακρίνεται ἀναφαν-
 δῶν, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐπαινεῖται. Πολλὰ δ' ὀλίγοι

εἶνε οἱ τοῦρκοι ὅσοι ἐπιδοκιμάζουσιν ἀναφανδὸν
 τὴν πολυγαμίαν, ἐτι δὲ ὀλιγώτεροι ὅσοι τὴν ἐ-
 πιδοκιμάζουσιν ἐν τῇ συνειδήσει αὐτῶν. Ὅλοι
 σχεδὸν ἐννοοῦσι τὸ ἄδικον καὶ τὰς κακὰς αὐτοῦ
 συνεπείας, πολλοὶ δὲ καὶ καταπολεμοῦσιν αὐτὸ
 ἀναφανδὸν καὶ μετὰ ζήλου. Ὅλοι ἐκείνοι, εἰς οὓς
 ἡ κοινωνικὴ τῶν θεσῶν ἐπιβάλλει σεμνότητά τινα
 χαρακτηριστῶν καὶ ἀξιοπρέπειαν βίου, ἔχουσι μίαν μόν-
 νην γυναῖκα. Μίαν ἔχουσιν οἱ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι
 τῶν ὑπουργείων, οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ στρατοῦ, οἱ
 ἀνώτεροι λειτουργοὶ καὶ οἱ κληρικοὶ. Κατ' ἀνάγκην
 δὲ μίαν ἔχουσι καὶ ὅλοι οἱ πτωχοὶ καὶ ὅλοι σχε-
 δὸν οἱ τῆς μεσαιῆς τάξεως. Τὰ τέσσαρα πέμπτα
 τῆς Κωνσταντινουπόλεως δὲν εἶνε πλέον πολύγα-
 μοι. Εἶνε ἀλήθης, ὅτι πολλοὶ νυμφεύονται μίαν
 μόνην γυναῖκα ἐκ τῆς μανίας τῆς ἀπομιμήσεως
 τῶν εὐρωπαϊῶν, πολλοὶ δὲ ἄλλοι, ἔχοντες μίαν
 μόνην γυναῖκα, ἀποζημιώνονται μὲ τὰς ὀδαλι-
 κίσσας. Ἄλλ' ἡ μανία αὕτη τῆς ἀπομιμήσεως
 προσέρχεται κυριώτατα ἐκ τοῦ συγκεχυμένου αἰ-
 σθηματικῆς, ὅτι ἡ μουσουλμανικὴ κοινωνία εἶνε ἀ-
 νάγκη νὰ μεταρρυθμισθῇ· ἡ δὲ χρῆσις τῶν ὀδα-
 λικισσῶν, ἀναφανδὸν κατακρινόμενη ὡς πλημ-
 μέλημα, εἰς ἀνάγκης θέλει ἐλαττωθῆ, ἅμα περι-
 σταλίσσης τῆς σωματεμπορίας τῶν δούλων, ἥτις
 ἀκόμη εἶνε ἀνεκτὴ, μέχρις οὗ συναφοροῦσιν συγ-
 χρομένη μετὰ τῆς συνήθους δικαιοσύνης, τῆς κατ'
 ἀπάσας τὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας. Ὅτι προσέβη ἐκ
 τοῦτου διαφθορὰ εἰς μεγαλιτέρα; Ἄς ἀποφασί-
 σωσιν ἄλλοι. Τοῦτο μόνον εἶνε βέβαιον, ὅτι ἡ με-
 ταρρύθμισις τῆς μουσουλμανικῆς κοινωνίας δὲν
 εἶνε δυνατὴ ἄνευ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς γυ-
 ναικῆς, ἢ δ' ἀπελευθερώσεως τῆς γυναικῆς δὲν εἶνε
 δυνατὸν νὰ ἐκπληρωθῇ ἄνευ τῆς πτώσεως τῆς
 πολυγαμίας, καὶ ὅτι ἡ πολυγαμία πίπτει. Ἰσως
 δὲ κανεὶς δὲν θὰ ὑφῶναι τὴν ρωμὴν, ἐὰν αὐτοὶ
 ἐν διάταγμα τοῦ Μεγάλου Κυρίου τὴν καθήρη-
 σιν ἀπροσδοκῆτως. Τὸ οἰκοδόμημα κατεκρημνίσθη,
 καὶ δὲν μένει παρὰ τὴν ποιήσασιν ἐκποδῶν τὰ ἐ-
 ρεῖσμα. Ἡ νέα ἡδὴ προαιούζει μὲ τὰ ῥόδινα χρώ-
 ματὰ τῆς τοῦ ἐξώστου τοῦ χαρμαίου. Θυμῆτε,
 ὥραϊαι γυναικίσσαι! Αἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ σελαμλικίου
 θὰ συντριβῶσι, τὰ δικτυωτὰ θὰ πέσωσιν, ὁ φε-
 ρετῆς θὰ ὑπάγῃ νὰ κοσμήσῃ τὰ μουσεῖα τοῦ
 μεγάλου παζαρίου, ὁ εὐνοῦχος δὲν θὰ εἶνε πλέον
 παρὰ ἀνέμνησις μαύρη τῆς παιδικῆς ἡλικίας,
 καὶ σὺς θὰ δεικνύετε ἐλευθέρως εἰς τὸν κόσμον
 τὰς χάριτας τοῦ προσώπου καὶ τοῦς ἰσηζυροῦς
 τῆς ψυχῆς σας· καὶ τότε, ὁσάκις γαίην ἀνὰ τὴν
 Εὐρώπην λόγος περὶ ἀμαρτηρῶν τῆς Ἀνατο-
 λῆς, πᾶς τις θὰ ἐννοῆ σᾶς, ὡς λευκαὶ γυναικί-
 σσαι, σᾶς, ὡραῖαι μουσουλμάναι, ἀνεπτυγμέναι,
 εὐφροῖς, κομψαῖς, ἔχουσι δὲ τοὺς ἀναφειεῖς μαργα-
 ρίτας, ὅσοι λάμπουσι περὶ τοῦ μετώπου σας· ἐν
 μέσῳ τῶν ψυχρῶν πομπῶν τοῦ χαρμαίου. Ὁ ἄβρος
 λοιπὸν! Τὸ κατ' ἐμὲ—καὶ λέγω τοῦτο πρὸς τοὺς
 ἀπίστους φίλους μου,—εἰ καὶ γέρον ἤδη, δὲν ἀ-

φῆκα ὅμως ἀκόμη τὴν ἐλπίδα, νὰ δώσω ποτὲ
 τὸν βραχίονα εἰς τὴν σύζυγον πασά τινος δια-
 βαίνοντος ἀπὸ τὸ Τουρνον, καὶ νὰ τὴν ὀδηγήσω
 πρὸς περίπατον εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Πάδου, ἀρη-
 γούμενος εἰς αὐτὴν ἐν κεφάλαιον τῶν *Alfelfor-*
tyrerna.

ΓΙΑΦΚΗΝ ΒΑΡ.

Διετέλου φαντασιοκοπῶν περὶ τοῦ περιπάτου
 τοῦτου, τὴν πέμπτην περίπου πρωΐνῃ ὥρᾳ, ἐν
 τῷ δωματίῳ, ὑπερκατέχον ἐν τῷ ξενοδοχείῳ
 τοῦ Βυζαντίου, καὶ κοιμώμενος ἅμα καὶ ἐρηγη-
 ρῶς, ἔβλεπον μακρὰν τὸν λόφον Σουπέργα, καὶ
 ἤρριξα νὰ λέγω πρὸς τὴν συμπεριπατοῦσαν γυ-
 νούμισσάν μου: «—Ὁ κλάδος ἐκεῖνος τῆς Ἀερίου
 λίμνης, ὁ στρεφόμενος πρὸς μεσημβρίαν μεταξὺ
 δύο ἀλύσεων ἀδιακόπων...»—ὅτε ἐπεφάνη ἐ-
 νόπιόν μου κρατὶν κηροπήγιον εἰς τὴν χεῖρα δ'
 φίλος μου Ἰούγκ «λευχειμονῶν» καὶ μὲ ἠρότησεν
 μετὰ μεγάλης ἀπορίας:—Τί τρέχει τὴν νύκτα αὐ-
 τὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν;

Ἔπειτα το οὗς καὶ ἤκουσα θόρυβον ὑπόκωφον
 καὶ συγκεχυμένον καθ' ὄδον, βήματα καταστυ-
 σμένα εἰς τὰς κλίμακας, ψιφιοσφῶν, καὶ βόμβον,
 ὡς νὰ ἦτο ἡμέρα. Προέκυψεν ἐκτὸς τοῦ παραθύ-
 ρου, καὶ εἶδα εἰς τὸ σκοτὸς πλῆθος ἀνθρώπων
 τρεχόντων πρὸς τὸν Κεράτιον κόλπον. Ἐδραμον
 εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς κλίμακος, καὶ ἀπάσας ἔνεα
 ἐλαμνηπλόον ἑλληνα, καταβαίνοντα τῆς κλίμα-
 κος ἐν μεγίστῃ σπουδῇ, τὸν ἠρώτησε τί συνέβη.
 Οὗτος δὲ ἀπεσπᾶσθη ἐκ τῶν χειρῶν μου λέγων:—
 Γαῖα γὰρ βάρ' δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Δὲν ἠκού-
 σατε τὴν ρωμὴν;—Καὶ ἀκούσθητε ἐπέειπε φεύ-
 γων:—Ἰδέτε τὴν κορυφὴν τοῦ πύργου τοῦ Γα-
 λατᾶ.—Ἰπεστρέψαμεν εἰς τὸ παράθυρον, καὶ
 ἀποθλέψαντες κάτω πρὸς τὸν Γαλατᾶν, εἶδομεν
 ὅλον τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ πύργου φρεῖνον ἐξ ἀνα-
 λαμπῆς πορφυρᾶς καὶ ζωροτάτης, μεγάλην δὲ
 μέλαιναν νεφέλην ἀνυψουμένην ἐκ τῶν πέριξ οἰ-
 κίων ἐν μέσῳ στροβίλου σπινθήρων καὶ διασκαθα-
 ζομένην ἀνὰ τὸν ἑναστρον οὐρανόν.

Ἰβήθες ἀνεπολήσαμεν εἰς τὴν μνήμην τὰς φο-
 βερῆς πυρκαϊῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ μά-
 λιστα τὴν πρὸ τεσσάρων ἔτων φρικώδη ἐκείνην.
 Ἄλλ' εὐθὺς κατόπιν—τὸ ἐξομολογοῦμαι καὶ ἐν-
 τρέπομαι—ἄλλο αἰσθημα ἐγωῦστικὸν καὶ σκλη-
 ρόν,—ἡ περιέργεια τοῦ ζωγράφου καὶ τοῦ συγ-
 γράφου—ὑπερίσχυσε, καὶ—τὸ ἐξομολογοῦμαι καὶ
 τοῦτο,—διημεΐψαμεν πρὸς ἀλλήλους, μεσιδίαιμα,
 ὅπερ ἠδύνατο νὰ ὑφραπάσῃ ὁ Δορὲ καὶ νὰ τὸ ἐ-
 νυπροτυπώσῃ κάλλιπτα εἰς τὸ πρόσωπον ἑνὸς τῶν
 ἀκντείων αὐτοῦ δαιμόνων. Ὅστις τότε ἤθελ
 διενδοῖξῃ τὴν καρδίαν μας, δὲν ἤθελεν εὐρεῖν ἐντὸς
 αὐτῆς ἄλλο τι παρὰ ἓν καλαμάριον καὶ μίαν ζω-
 γραφικὴν πινακίδα χρωμάτων.

Ἐνεδύθημεν καὶ κατέβημεν μετὰ μανιακῶδους
 σπουδῆς τὴν μεγάλην ὄδον τοῦ Σταυροδρόμιου.
 Δυστυχῶς ὅμως ἡ μεγάλη μας περιέργεια ἀπέ-

τυχε, διότι δὲν εἶχομεν ἀκόμη φλόγα εἰς τὸν Γαλατᾶν, καὶ ἡ πυρκαϊὰ ἦτο ἤδη ἐσβεσμένη. Δύο μικραὶ οἰκίαι εἶχον ἤδη ἀποτεφρωθῆ, ὁ κόσμος ἤγειρε ν' ἀποχωρῆ, ὁ δρόμος ἦτο κατάδροχος ἀπὸ νερὰ τῆς ἀντλίας καὶ πλήρης ἐπίπλων καὶ σρωμάτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπῆβαιναν καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ ὑπόλευκον ἤδη σκότος τῆς πρώτης ἀνδρες καὶ γυναῖκες μὲ τὸ ὑποκάμισον, τρέμοντες ἐκ τοῦ ψύχους, ἐγείροντες εἰς ἑκατὸν γλώσσας φωνῶν ἐκωφωτικῆν, ἐν ἧ δὲν ἤσθάνετό τις πλέον εἰμὴ τὰ λείψανα ἐκεῖνα τοῦ φόβου, ἧτις καθυδῶναι τὴν φλυαρίαν μετὰ τὴν παρέλευσιν σοφιστοῦ κινδύνου.

Βλέποντες δ' ἡμεῖς, ὅτι τὰ πάντα ἦσαν ἐν τῷ τελειοῦσθαι, κατέβημεν πρὸς τὴν γέφυραν διὰ νὰ περηγορηθῶμεν ἐκ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου διὰ τὴν ἔνοχον λύπην μας.

Ἐνταῦθα δὲ παρέστημεν εἰς θέαμα ἀντάξιον τοῦ θεάματος μιᾶς πυρκαϊᾶς.

Ἔχε μάλιστα ἀρχίσῃ νὰ διαλάμπῃ ὁ οὐρανὸς ὀπισθεν τῶν λόφων τῆς Ἀσίας. Ἡ Σταμποῦλ σεισθεῖσα ὀλίγον ἐκ τῆς πρώτης εἰδήσεως τῆς πυρκαϊᾶς, ἀνεκλίθη πάλιν εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ ἡσυχίαν τῆς νυκτός. Αἱ ὄχθαι καὶ ἡ γέφυρα ἦσαν ἄρημοι, ὅλος δὲ Κεράτιος κόλπος ἐκοιμήτο σκεπασμένος μὲ ὁμίχλην ἐλαφροτάτην καὶ βυθισμένος εἰς σιγὴν βαθυτάτην. Καμμία λέμβος δὲν ἐκινεῖτο, κανὲν πτηνὸν δὲν ἐπέτα, φύλλον δένδρου δὲν ἐσειέτο, δὲν ἠκούετο οὐδὲ ἄγνα. Ἡ ἀπέραντος ἐκείνη πόλις κικονόχρους, βωδὴ καὶ κεκαλυμμένη, ἐνόμιζε βῆτι ἦτο ἐναερίον τι ζωγράφημα, καὶ ἦτι ἐκβάλλουσα μίαν φωνὴν ἐμελλε νὰ ἐξαφανισθῆ. Οὐδέποτε ἡ Κωνσταντινουπόλις εἶχεν ἐπιφανῆ εἰς ἡμᾶς τόσον ἐναερίος, τόσον μυστηριώδης, οὐδ' εἶχε ποτε μίαν παραστήτην τόσον ζωηρῶς τὴν εἰκόνα τῶν μυθωδῶν ἐκείνων πόλεων τῶν ἀνατολικῶν ἱστοριῶν, ὡς ὁ ἕνεος βλέπει ἀνεγειρομένης ἀφῆς ἐνώπιόν του, καὶ εἰς ἃς εἰσερχόμενος εὐρίσκει λαδὸν ἀκίνητον, δὲ ἀπελιθωσεν αἰφνης, ὅπως εἶχεν εὐρεθῆ ἀπασχολημένος καὶ φαιδρὸς, Πισιλεύς τις τῶν πνευμάτων πρὸς ἐκδίκεσιν καὶ τιμωρίαν. Ἰστάμεθα ἐκεῖ ἐπεστρεγμένοι εἰς τὰ δρύφακτα τῆς γεφύρας, καὶ θεωροῦντες τὴν θαυμασίαν ταύτην σκηνὴν, χωρὶς πλέον νὰ συλλογίζωμεθα τὴν πυρκαϊάν, ὅτε ἠκούσαμεν κατ' ἀρχὰς μὲν φωνὰς βραγγώδεις καὶ συγκεχυμένας ἐπέκεινα τοῦ Κεράτιου κόλπου, ὡς ἀνηρώπων ἐπικαλουμένων βοήθειαν, εἶτα δὲ κρότον κραυγῶν ὄξυτάτων:—Ἀλλάχ! Ἀλλάχ! Ἀλλάχ!— αἵτινες ἀντήχουν εἰς τὸ ἀπέραντον καὶ πτωπλὸν κενὸν τοῦ κόλπου, συγχρόνως δ' ἐπεφάνη εἰς τὸ ἀπέραντι ἄκρον τῆς γεφύρας καὶ εἰσώφησαν εἰς αὐτὴν, τρέχον μεθ' ὀρμῆς ἀκατασχέτου πρὸς ἡμᾶς, πλήθος ἀνθρώπων ταραχωδέστατον καὶ ἀπαίσιον.

—Του.Ιου.ματιζή! ἀνέκραξεν εἰς τῶν φρουρῶν τῆς γεφύρας. — (Πυροσβέσται!)

Ἡμεῖς παρεμερίσαμεν.

Στίφος ἀγρίων ἡμιγύμων, μὲ κεφαλὴν ἀσκα-

πῆ, μὲ τὰ στήθη λάσια, κἀθίδροι, γέροντες, νέοι, μαῦροι, νάνοι καὶ γίγαντες, μορφαὶ δολοφόνων καὶ ληστῶν, ὡν τέσσαρες ἔφερον ἐπ' ὤμων μικρὰν ἀντλίαν, ἧτις ἐφαίνετο ὡς φερατρὸν παιδίου, ὡπισημένοι δὲ μὲ μακρὰ δόρατα ἔχοντα εἰς τὸ ἄκρον ἀρπάγας σιδῆρας, μὲ δέσμαις σχοινίων, πελέκειον καὶ σκαπανῶν—διέβησαν ἔμπροσθέν μας, ὠρυόμενοι καὶ ἀσθμαίνοντες, μὲ τοὺς ἐφθαλμοὺς διεσταλμένους, τὴν κόμην ἀναφυρμένην, καὶ τὰ βῆκη τῶν κυμαίνοντων ὑπὸ τοῦ ἀέρος, πυκνοὶ, ὀρμητικοὶ, καὶ βλοσυροὶ. Ἄφ' οὗ δ' ἔρριψαν κατὰ πρόσωπον ἡμῶν ὡς ὀσμὴν μίαν βίπην πνεύματος ὡς ἀποφορὰν εὐρωτιῶσαν θηρίων, ἠφανίσθησαν ἔπειτα εἰς τὸν Γαλατᾶν, ὀπίθεν ἔφθασαν εἰς ἡμᾶς αἱ τελευταῖαι πων βραγγώδεις ἐπιφωνήσεις τοῦ Ἀλλάχ, καὶ κατόπιν ἐπῆλθεν ἐκ νέου σιγὴ βαθεῖα.

Ἡ ἐντύπωσις, ἦν μοι ἐνεποίησεν ἡ ταραχώδης ἐκείνη καὶ κεραυνωδὴς ἐμφάνισις, ἐν τῇ μυστηριώδει ἐκείνῃ ἡσυχίᾳ τῆς ὑπνωτοῦσης μεγαλοπόλεως, εἶνε ἀνέκφραστος. — τόσον μόνον γνωρίζω, ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐνόησα καὶ εἶδα μυρίας σκηνὰς ἐπιδρομῶν βαρβαρικῶν, λαφυραγωγῶν καὶ φρικῶν τόπων καὶ χρόνων ἄλλων, ὡς μᾶτην ἕως τότε ἡ φαντασία μου εἶχεν ἀγωνισθῆ ν' ἀναπλάσῃ καθ' ἑαυτὴν μετὰ τῆς ζωῆς, καὶ ὅτι ἠρώτησα ἑαυτὸν, εἰν αὕτη εἶνε ἡ πόλις, εἰν αὕτη αὕτη ἡ γέφυρα εἶνε ἐκείνη, ἐφ' ἧς τὴν ἡμέραν διαβαίνουσι προσβενταὶ εὐρωπαϊοὶ, κυρίαι ἐνδεδυμένοι κατὰ τὸν Παιριστὸν συρμὸν καὶ μεταπράται γαλλικῶν ἐφημερίδων.

Μετὰ μίαν στιγμήν ἡ ἐπίσημος σιωπὴ τοῦ Χρυσοῦ Κεράτος διεκόπη πάλιν ὑπὸ κραυγῶν μακρινῶν, καὶ ἐν ἄλλο σίφος, ἀγριὸν καὶ μὲ τὸ ὑποκάμισον μόνον, διήλασεν ἐνώπιον ἡμῶν ὡς ἀνεμοστρόβιλος ἐπὶ τῆς γεφύρας σαλευομένης καὶ στεναζούσης, ἐγείροντες κρότον συγκεχυμένον ὠρυγμῶν, φρυαγμάτων, ἀσθμάτων, γελῶτων καταπνιγομένων καὶ ἀπαίσιον, καὶ δευτέρως ταύτην φορὰν αἱ παρατεταμέναι καὶ θρηνώδεις ἐκφωνήσεις τοῦ Ἀλλάχ ἠφανίσθησαν εἰς τοὺς δρόμους τοῦ Γαλατᾶ, καὶ ἐπηκολούθησαν εἰς αὐτὰς σιωπὴ θανάτου.

Μετ' ὀλίγον διήλθεν ἄλλο στίφος, καὶ κατόπιν αὐτοῦ τέταρτον, καὶ μετέπειτα ἄλλα δύο, καὶ ἐπὶ τέλους διέβη ὁ πρελλὸς τοῦ Σταυροδρομίου, θεόγυμνος ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν, ἡμιθανὴς ἐκ τοῦ ψύχους, ἐκβάλλων κραυγὰς ὄξυτάτας, καὶ παρακολουθούμενος ὑπ' ἀγέλης τουρκοπαιδῶν τῶν ἀγυῶν, οἵτινες συνηφανίσθησαν μετ' αὐτοῦ καὶ μετὰ τῶν πυροσβεστῶν ὀπισθεν τῶν οἰκιῶν τῆς φραγκικῆς ὄχθης. Ἐπὶ τῆς μεγαλοπόλεως δὲ, χροσαυγῶς ἤδη ἐκ τῶν πρώτων ἀκτινῶν τῆς ἡοῦς, ἐπῆλθεν ἐκ νέου καὶ ἐπεκράτησε σιγὴ βαθυτάτη.

Μετ' οὐ πολὺ ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν, οἱ ἱμάμεις ἐκπαρήσαν εἰς τοὺς μινκρέδες, τὰ καίρια ἐκινή-

θησαν, ὁ κόλπος ἀφυπνίσθη, οἱ διαβάται ἤρχισαν νὰ ἐμφανίζονται ἐπὶ τῆς γεφύρας, καὶ νὰ διαχέονται περὶξ ὁ ὑπόλευκος βόμβος τῆς ἐν τῇ πόλει ζωῆς, ἡμεῖς δ' ἀνεχωρήσαμεν πρὸς τὸ Σταυροδρομίου. Ἀλλ' ἡ εἰκὼν ἐκεῖνη τῆς μεγαλοπόλεως ἀποκαρμυένης ἐν τῷ ὑπνω, τοῦ λευκαυγοῦς ἐκείνου ἐκ τῆς ἡοῦς οὐρανοῦ, τῆς μεγαλοπρεποῦς ἐκείνης σιωπῆς, τῶν ἀγρίων ἐκείνων σσιφῶν, ἐνεχαράχθη τόσον βαθύως εἰς τὴν διάνοιάν μας, ὥστε καὶ σήμερον ἀκόμη οὐδέποτε ἐνταμωνόμεθα χωρὶς ν' ἀναπολήσωμεν εἰς τὴν μνήμην πάντα ταῦτα μετ' αἰσθημάτων ἀναμνήτου ἐκπλήξεως καὶ φόβου, ὡς σκηνὴν ἄλλων αἰώνων, ἢν εἶδομεν εἰς τὴν Σταμποῦλ, ἢ ὠνευσθήμεν μεθυσμένοι ἀπὸ γαστρίων.

Τὸ θέαμα λοιπὸν πυρκαϊᾶς ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲν τὸ εἶδα ἄλλ' ἂν δὲν τὸ εἶδα ἰδίως ὀφθαλμοῖς, ἦκουσα τόσων αὐτοπτῶν μαρτυρίας περὶ τῆς πυρκαϊᾶς, ἧτις κατέστρεψε τὸ Σταυροδρομίου ἐν ἔτει 1870, καὶ συνέλεξα περὶ αὐτῆς σημειώσεις τόσον λεπτομερεῖς, ὥστε δύναμαι νὰ εἶπω ὅτι εἶδον τὴν πυρκαϊάν ἐκείνην διὰ τοῦ νοῦ, καὶ νὰ τὴν περιγράψω ἴσως μετὰ τῆς αὐτῆς ἐναργείας, ὡς εἰν ὑπῆρξα ἐγὼ αὐτὸς μάρτυς αὐτόπτης.

Ἡ πρώτη φλόξ ἀνεδῆθη ἐκ μικρᾶς τινοῦ οἰκίας τῆς ὁδοῦ Φεριδιὲ κατὰ τὸ Σταυροδρομίου, τὴν πέμπτην Ἰουνίου, καθ' ἣν ὥραν τοῦ ἔτους οἱ εὐπορώτεροι τῶν κατοίκων Κωνσταντινουπόλεως διάγουσι τὸ θέρος κατὰ τὸν Βόσπορον, μετὰ μεσημβρίαν, καθ' ἣν ὥραν ὅλοι σχεδὸν οἱ κάτοικοι, καὶ αὐτοὶ οἱ εὐρωπαϊοὶ, οἰκουροῦσι ὑπνοῦντες τὸν μεσημεριῶν ὕπνον. Ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς ὁδοῦ Φεριδιὲ ὑπῆρχε μίαν μόνον γρατὰ δούλη, διότι ἡ οἰκογένεια εἶχεν ἀναχωρήσῃ τὸ πρῶτὸν διὰ τὴν εἰσοχὴν. Μόλις παρετήρησε τὸ πῦρ ἡ γρατὰ, καὶ ἐτινάχθη εἰς τὸν δρόμον κραυγάζουσα:—Φωτιά!— Ἀμέσως προσέδραμον ἄνθρωποι ἐκ τῶν περὶξ οἰκιῶν μὲ κρότον καὶ μὲ μικρὰς ἀντλίας, — διότι εἶχεν ἤδη καταρραγῆ ὁ ἀνόρητος νόμος ὁ ἀπαγορευσὼν τὴν κατάσβεσιν τῶν πυρκαϊῶν, πρὶν φθάσωσιν οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Σερασκεράτου, — καὶ, ὅπως πάντοτε, ὠρμησαν πρὸς τὴν πλησιεστέραν βρύσιν διὰ νὰ λάθωσιν ὕδωρ. Αἱ βρύσεις αὗται τοῦ Σταυροδρομίου, εἰς ὧν οἱ ὑδροφόροι ἐρχόμενοι καθ' ὄρισμα εὐρᾶς ὑδρεύονται ἕσον χρειάζονται διὰ τὰς οἰκογενεῖας τῆς συνοικίας, μετὰ τὴν διανομὴν ταύτην ἀσφαλίζονται ὅλοι διὰ κλειδίου, ὑπερκρατεῖ ὑπάλληλος ἐπὶ τούτῳ τεταγμένος, ὅστις δὲν δύναται ν' ἀνοίξῃ πάλιν τοὺς κρουνοὺς ἄνευ τῆς ἀδείας τῆς ἀρχῆς. Ἀκριβῶς κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην εὐρέθη πλησίον τῆς κρήνης εἰς τῶν τουρκικῶν φρουρῶν τοῦ δημαρχείου τοῦ Σταυροδρομίου, ὅστις εἶχε τὸ κλειδίον ἐν τῷ θυλακίῳ, καὶ ἴστατο ἐκεῖ ἀπαθὴς θεατῆς τῆς πυρκαϊᾶς. Τὸ πλῆθος ἀδημονοῦντὸν περικυκλῶναι καὶ τὸν προσκαλεῖ ν' ἀνοίξῃ τὴν βρύσιν, ἀλλ' αὐτὸς ἀρνεῖται, λέγων ὅτι δὲν ἔχει διαταγήν. Ἐκείνοι συνοδοῦνται καὶ τὸν πιέζουσι, τὸν ἀπειλοῦσι, καὶ ἐπιβάλλουσι χεῖρας ἄλλ'

αὐτὸς ἀνθίσταται, ἀνταγωνίζεται καὶ λέγει, ὅτι μόνον ἐκ τοῦ πτώματός του δύναται νὰ λάθωσιν τὴν κλειδα. Ἐν τούτοις αἱ φλόγες περικυκλῶσιν ὅλην τὴν οἰκίαν, καὶ ἀρχίζουσι νὰ προσβάλλωσι καὶ τὰς γειτονικάς. Ἡ εἰδήσις τῆς πυρκαϊᾶς μεταδίδεται ἀπὸ συνοικίας εἰς συνοικίαν. Ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ πύργου τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ πύργου τοῦ Σερασκεράτου οἱ φρουροὶ εἶδαν τὸν καπνὸν καὶ ἐξέβησαν τὰ μεγάλα πόρφυρα κἀνιστρά, σημεῖα τῶν κατὰ τὴν ἡμέραν πύρκαϊῶν. Ὅλοι αἱ φρουροὶ τῆς πόλεως διατρέχουσι τοὺς δρόμους κροτοῦσαι ἐπὶ τῶν λιθοστρώτων τὰς μακρὰς βῆδους καὶ ἐκβάλλουσαι τὴν ἀπαίσιον κραυγὴν:—Γιαγκήν βάρ!—Ἔινε πυρκαϊὰ!— πρὸς ἣν ἀπαντῶσι τὰ ὑπόλευκα καὶ βίαια κροσμάτα χιλίων τυμπάνων ἐκ τῶν στρατώνων. Τὸ κανόνιον τοῦ Τὸπ-χανὲ ἀναγγέλλει τὸν κίνδυνον εἰς τὴν ἀπέραντον πόλιν διὰ τριῶν βολῶν, αἵτινες ἀντηχοῦσιν ἀπὸ τῆς θαλάσσης τοῦ Μαρμαρᾶ ἕως εἰς τὴν Μαύρην-Θάλασσαν. Τὸ Σερασκεράτον, τὸ Σεράγιον, αἱ πρεσβεῖαι, ὅλος δὲ Γαλατᾶς καὶ ὅλος τὸ Σταυροδρομίου εἶνε ἄνω κάτω ἐν τῷ δὲ ὀλίγων λεπτῶν φιλάνουσιν ἀπὸ βυθῆος ἐλαύοντες εἰς τὴν ὁδὸν Φεριδιὲ ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, νέφος ἀξιωματικῶν, στρατὸς πυροσβεστῶν, καὶ ἀρχίζουσι κατασπευσμένως τὸ ἔργον. Ἀλλ' ὅπως συμβαίνει σχεδὸν πάντοτε, ἡ πρώτη αὕτη ἀπόπειρα ἀπέβη εἰς μάτην. Ἐνεκα τῆς στενότητος τοῦ δρόμου αἱ κινήσεις ἐδυσκολεύοντο, αἱ ἀντλίας ἔκρινον ἄγνα, καὶ τὸ ὕδωρ εὐρίσκατο μακρὰν καὶ ἦτο ἀνεπαρκές, οἱ πυροσβεσται, μὴ ἔχοντες πειθαργίαν, καλῶς πάντοτε, ἐκοίταζον μᾶλλον πῶς ν' αὐξήσωσι παρὰ πῶς νὰ ἐλαττώσωσι τὴν σύγχυσιν, διὰ νὰ ἀλιεύωσιν εἰς τὰ θολὰ, καὶ εἰς ἐπίμετρον ἐσπᾶνίζον οἱ ἀχθοφόροι οἱ χρησιμεύοντες εἰς μετακλίσειν τῶν πραγμάτων, διότι οἱ πλείστοι αὐτῶν εἶχον ἀπέλιθῃ εἰς Βεῖκός, ὅπως ἐορτάσωσιν ἐκεῖ ἐθνικὴν τιμὰ αὐτῶν ἀρμενικῆν ἐορτήν. Σημειωτέον δὲ πρὸς τοῦτο, ὅτι αἱ ξύλιναί οἰκίαι ἦσαν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ πολὺ πλειότεραι παρὰ σήμερον, καὶ οἱ αἱ τε λίθιναί καὶ πλίνθιναί, ὅπως καὶ αἱ ξύλιναί οἰκίαι, εἶχον στέγας λεπτὰς, σκεπασμένας μὲ ἀρσιωτάτας κεράμους, καὶ διὰ τοῦτο εὐφλεκτοτάτας. Καὶ οἱ κάτοικοι δὲ τῶν μερῶν ταύτων δὲν ἦσαν μουσουλμάνοι, οἵτινες εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἔχουσι τὸ πλεονέκτημα, ὅτι πιστοὶ εἰς τὸ πεπραγμένον καὶ ἀπαθεῖς πρὸς τὰ δυσυγῆματα, δὲν καταπατοῦνται καθ' ὑπερβολὴν εἰς τὴν θέαν τῆς πυρκαϊᾶς, καὶ ἂν δὲν συντρέγουσιν ἀκούοντες εἰς τὴν κατάσβεσιν τοῦ πυρός, δὲν περιπλέκουσιν ἑμᾶς καὶ τὸ ἔργον τῶν ἄλλων μετὰ τὴν ἰδικὴν τῶν ἀνοησίαν. Ὁ λαὸς ἐκεῖ ἦτο ὅλος χριστιανικὸς, ὅθεν καὶ παρενθὶς ἐξέστη τῶν φρενῶν. Ἡ πυρκαϊὰ δὲν εἶχε περικυκλώσει ἀκόμη εἰμὴ ὀλίγας τινας οἰκίας, καὶ καθ' ὅλας τὰς περὶξ ὁδοὺς ὑπῆρχεν ἤδη θόρυβος ἀπερίγραπτος, κατακρημνισμὸς ἐπίπλων ἐκ τῶν

παράθυρον, τέρβη θρηνούτων και κραυγαζόντων, ταραχή και σύγχυσις τοιαύτη, ώστε ούδεν κατ' αὐτῆς ἴσχυον οὔτε αἰ ἀπειλαί, οὔτε ἡ βία, οὔτε τὰ ὄπλα. Μόλις εἶχε πρέλην μία ὥρα ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τῶν πρώτων φλογῶν, καὶ ἤδη δολοκλήρος ἡ ὁδὸς Φερριδὲ ἀνεφλέγετο, ἀξιοματικὸν δὲ καὶ πυροσβέσται ὠπισθοδρόμου ἀπανταχόθεν, ἐγκαταλείποντες νεκροὺς καὶ τραυματίας, ἢ δ' ἔλπις ὅτι ἐμελλον νὰ σβέσωσι τὴν πυρκαϊάν ἐν αὐτῇ αὐτῆς τῇ ἐκρήξει. εἶχεν ἀπολεσθῆ ἐντελῶς. Εἰς ἐπίμετρον δὲ τῆς δυστυχίας κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔπνεεν ἄνεμος σφοδρότατος, ὅστις κατέβριπτε τὰς φλόγας ἀπὸ τῶν πυροπολυμένων εἰς τὰς στέγας τῶν γειτνιαζουσῶν οἰκιῶν, κατὰ μακρὰς ὀριζοντείας λόγγας, αἵτινες ἐφαίνοντο ὡς σκηναὶ κυμαίνουσαι, ὥστε τὸ πῦρ εἰσεχώρει εἰς ὅλας τὰς οἰκίας ἀπὸ τῆς στέγης, ὡς κατακυλιόμενον ἐπ' αὐτῶν ἐκ τινος ἠφαιστείου. Ἐπήρξετο δὲ ἡ ἀνάφλεξις τόσον ταχέως, ὥστε αἱ οἰκογένειαι συνηθροισμένοι ἐν ταῖς οἰκίαις, καὶ νομίζουσαι, ὅτι εἶχον ἀρεκτὸν καιρὸν, ὅπως διασώσωσι μέρος τῶν πραγμάτων των, ἤκουον αἰφνης τρίζουσαν τὴν στέγην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των, καὶ μόλις κατώρθωσαν τότε νὰ διασώσωσι τὴν ζωὴν. Αἱ οἰκίαι ἀνεφλέγοντο ἀλλεπαλλήλως, ὡς ἐάν ἦσαν χρισμένοι μὲ πίσσαν, καὶ τότε ἀπὸ τῶν ἀναριθμητῶν παραθύρων προξεφρήγνυοντο φλόγαι μακράι, εὐθείαι, εὐκαμπτόταται, ὡς ὄφεις μανιωδῶς διψῶντες λείαν, αἵτινες ἐνεκμύοντο καὶ πρὸς τὰ κάτω οὕτως, ὥστε ἐπέφαινον σχεδὸν τὸν δρόμον, ὡς διὰ νὰ ζητήσωσαν ἀνθρώπινα θύματα. Ἡ πυρκαϊὴ δὲν ἔτρεχεν, ἀλλ' ἐπέτα, καὶ πρὶν ἐναγκαλισθῆ τὴν οἰκίαν, τὴν κατεκάλυπτεν ὡς θάλασσα πυρός. Ἀπὸ τῆς ὁδοῦ Φερριδὲ μετέπηδησε μανιωδῶς εἰς τὴν ὁδὸν Ταρλάμπασσι, ἐκεῖθεν ὠπισθοχώρησε καὶ εἰσέβαλεν ὡς χεῖμαρρος εἰς τὴν ὁδὸν Μίσκ, μετὰ ταῦτα ἀνέφλεξεν ὡς ξηρὸν δάσος τὴν συνοικίαν Ἀγά-τζαμί, ἀκολουθῶν τὴν ὁδὸν Σικέε-ἀγάτε, μετέπειτα τὴν Καλιντζι-Κουλουζ, καὶ οὕτως ἀπὸ δρόμου εἰς δρόμον μετὰ διδομένη κατέλαβεν δολοκλήρον τὴν κλιτὸν Γενί-Σεῖρ, καὶ διεσταυρώθη μετ' τὸν ἀνεμοστρόβιλον τῶν φλογῶν, ὅστις κατεφέρετο κροτῶν καὶ φλεγόμενος τὴν μεγάλην ὁδὸν τοῦ Σταυροδρομίου. Ἀν' ἐπρόκειτο δὲ μόνον νὰ σβέσῃ τις χιλίας πυρκαϊάς, νὰ καταπολεμήσῃ χιλίους ἐχθροὺς δισκοροπισμένους ἀλλ' ἐνόμισε καὶ ὅτι ὑπῆρχε μέγας τις στρατὸς στήνιον ἐνέδρας καὶ τολμῶν ἐπιδρομῆς ἀπροσδοκῆτους καὶ αἰφνιδίας, διευθυνόμενος δὲ μετ' ἄκρας δολιότητος ὑπὸ μιᾶς καὶ μόνῃς ἐνιαίας θελήσεως, διὰ νὰ συλλάβῃ εἰς τὸ δίκτυον δολοκλήρον τὴν πόλιν, χωρὶς νὰ ἀφήσῃ διαφυγὴν εἰς κανένα. Πάντα ταῦτα ἦσαν ὡς τόσοι χεῖμαρροι λάθως διεσταυρούμενοι, καταδράσασθαι καὶ διαπλατυνόμενοι εἰς λίμνας πυρός μετὰ ταχύτητος, ἥτις προσέλαμβανε καὶ ἐματαιώανε πᾶσαν ἀντίστασιν. Ἐντὸς τριῶν ὡρῶν τὸ

ἤμισυ Σταυροδρομίου ἦτο πυρκαϊγῆς. Μυριάδες στήλων καπνοῦ ὑπερήθρου, θειώδους, λευκοῦ, μαύρου, ἔφρευγον ταχύτατα ἐπιφάουσαι τὰς στέγας, καὶ ἠφνίζοντο εἰς τὰ ἄκρα τοῦ ὀρίζοντος ἐπισκοτίζουσαι καὶ βάπτουσαι μὲ ἀπαίσιμα χρώματα τὰ εὐρᾶ προάστεια τοῦ Κερατίνου κόλπου· ἀπανταχοῦ ὑπῆρχεν ἀνεμοστρόβιλος μανιωδῆς αἰθέλης καὶ σπινθήρων, καὶ ὁ ἄνεμος ἐβρίπτε κατὰ τῶν ἀνεπάρων ἀκόμη οἰκιῶν τῶν ταπεινότερων συνοικιῶν ἀληθῆ γάλαζαν πηλοῦ καὶ δαυλῶν, οἵτινες ἐτυπτον τὰς ὁδοὺς ὡς ἐκπυροκροτήματα μύθροβόλων. Οἱ δρόμοι τῶν ἀνημέμων συνοικιῶν δὲν ἦσαν πλέον εἰμὴ μεγάλα κῆμινοι, ὧν ὑπεράνω αἱ φλόγαι ἐσχημάτιζον ὡς τινα πυκνὴν σκιάδα, καὶ ἐκεῖ κατεκρημνίζοντο καὶ ἀνεπήδων μετὰ πατάγου φρικώδους αἰπεύκαι τῆς Μάυρης Θαλάσσης, αἱ συναποτελούσαι τὰς δοκοὺς τῶν στεγῶν, τὰ λεπτὰ δοκίδια τῶν τοαρδακίων, οἱ ὕλωτοι ἐξώσται, οἱ εἴζυνοι μινασέδες τῶν μικρῶν τζαμιῶν, οἵτινες ἐνόμιζες ὅτι ἦσαν ἐρείπια προελθόντα ἐκ σεισμοῦ. Διὰ τῶν προσιτῶν ἀκόμη ὁδῶν ἐφαίνοντο διεκλύνοντες ἀπὸ βυτῆρος, καταυραζόμενοι ἐκ καταχρονίου μαρμαρυγῆς, λοχχοφόροι ἐριπποὶ, φέροντες πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις τὰς διαταγὰς τοῦ Σερασκεράτου· ἀξιοματικοὶ τοῦ Σερχίου, ἀσκεπεῖς, καὶ μὲ καυσαλισμένα τὰ ἐμβλήματα τοῦ βαυμαῦ τῶν ἵπποι ἐλεύθεροι, ἀνήκοντες εἰς στρατιώτας πεπτωκότας· στίφη ἀγροφύρων, φορτωμένων μὲ σκεύη καὶ ἐπιπλα, ἀγέλαι σκόλλων ὀλουζόντων, πλῆθος φυγάδων προσκοπτόντων καὶ καταπιπτόντων μετ' ὀλουγμῶν κατὰ τῶν κλιτῶν, μετὰ τῶν τραυματιῶν, τῶν πτωμάτων, καὶ τοῦ χλίδου, καὶ ἀφανιζομένων μετὰ τῶν καπνοῦ καὶ τῶν φλογῶν, ὡς ἂν τινες λεγεῶνες καταδίκων. Ἦπι μίαν στιγμὴν ἐπαρῆν ἀκίνητος πρὸ τῆς εἰσόδου ὁδοῦ τινος πυροπολυμένης τῆς συνοικίας Ἀγά-τζαμί δ' σουλτάνος Ἄβδ-οὐλ-Ἀζίζ ἐριππος, περικυκλωμένος ὑπὸ τῆς αὐλῆς του συνοδίας, ὄχρος ὡς πτώμα, μὲ διεσταλμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ προσηλωμένους εἰς τὰς φλόγας, ὡς ἂν εἰ ἐπανελάμβανε κατ' ἑαυτὸν τοὺς λόγους Σελήμ τοῦ Α' :— Ἴδου ἡ πυρκαϊγῆς πνοὴ τῶν θυμάτων μου! Τὸ αἰσθάνομαι, θὰ καταστρέψῃ τὴν πόλιν, τὸ σφαγίον μου καὶ ἐμὲ αὐτὸν!—Καὶ μετ' ὀλίγον ἠφνίσθη μετὰ τῶν αὐλικῶν του ἐν μέσῳ νέφους τέφρας. Ὁλος ὁ στρατὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὅλα τὰ ἀναριθμητὰ σμήνη τῶν πυροσβεστῶν ἦσαν εἰς κίνησιν, κατὰ στίφη, κατὰ μακροτάτας ἀλύσεις, ἐπιτηρούμενοι καὶ διευθυνόμενοι ὑπὸ βεζιριδῶν, ἀξιοματικῶν τῆς αὐλῆς, πασάδων καὶ οὐλεμάδων· ἐνιχυοῦ, ὅπως ἀποκοπή δ' δρόμος τῆς πυρκαϊγῆς, συνήπτοντο μάχαι ἀπληπισμένοι· οἰκίαι ἀλλεπαλλήλως κατέπιπτον ἐν ὀλίγαις στιγμαῖς ὑπὸ τοῦ πελέκει· αἱ στέγαι ἐμυρμηκίων ἀπὸ ἀνθρώπων παρατόλμους, οἵτινες ἠψήφουν τὴ καυσάκιζον αὐτοὺς πῦρ καὶ ἐβρίπτον-

το κατακέραλα εἰς τοὺς πρὸ τῶν ποδῶν αὐτῶν χαινόντας κρυπτήρας, ἄλλοι δὲ διεδέχοντο αὐτοὺς, ὡς ἐν ἀγῶνι, πείσιμονες, ἐκβάλλοντες φωνὰς ἀγρίας, καὶ σείοντες τὰ πυρίκαυστα φέσια των ἐν μέσῳ καπνοῦ φλογοχρόου. Ἄλλ' ἡ πυρκαϊὰ προεχώρει διὰ μέσου τῶν μυζίων βολῶν ὕδατος, διασειλίζουσα μὲ γιγάντια ἄλλατα πλατείας, κήπους, μεγάλας λιθίνας οἰκοδομὰς, μικρὰ νεκροταφεῖα, καὶ ἔκαμνε νὰ ὀπισθοχωρῶσιν ἀπανταχόθεν πυροσβέσται, στρατιῶται καὶ πολῖται, ὡς τις στρατὸς κατατροποῦμενος, μαρτίζουσα αὐτοὺς κατὰ νότων μὲ βροχὴν ἀνθρώπων πεπυρακτωμένων. Καὶ ἐν τῇ φρικώδει δὲ συγχύσει ταύτῃ ἐξετελοῦντο ἔργα θαυμάσια ἀνδρείας καὶ φιλανθρωπίας. Πολλαχοῦ ἐφάνησαν μετὰ τῶν πυρκαϊγῶν φρεπιῶν τῶν οἰκιῶν κυματίζουσαι αἱ λευκαὶ καλύπτραι τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἑλέους, κυπτουσῶν ἐπὶ τῶν ψυχροβραχόντων τοῦρκοι δρομῶντες εἰς τὸ μέσον τῶν φλογῶν, καὶ μετ' ὀλίγον ἐξερχόμενοι ἐξ αὐτῶν καὶ φέροντες ἐπὶ τῶν ἐκδεδαρμένων των βραχιόνων χριστιανόπαιδας· ἄλλοι μουσουλμάνοι, οἵτινες ἰστάμενοι πρὸ οἰκίας πυροπολυμένης, ἀκίνητοι καὶ μ' ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας ἐν τῷ μέσῳ οἰκογενείας χριστιανικῆς, ἀπελιπιζομένης, προσέφερον ψυχρῶς ἑκατὸν θωμανικὰς λίρας εἰς τὸν ὅστις ἤθελε σῶσῃ παιδίον εὐρωπαϊκὸν ἀπολειφθὲν ἐν τῷ πυρὶ· ἄλλοι, οἵτινες συνέλεγον καθ' ὁδὸν εἰς συμπλέγματα τὰ ἀποπλανηθέντα παιδιά, ἄνοντες αὐτὰ μὲ τὰ πανία τῶν σαρκίων των, διὰ νὰ τ' ἀποδώσωσιν ἔπειτα εἰς τοὺς γονεῖς των· ἄλλοι, οἵτινες ἦνοιγον τὰς οἰκίας των εἰς φυγάδας ἡμιγύμους· πολλοὶ δὲ καὶ, ὅπως παράσχωσι δεῖγμα τῆς πρὸς τὰ γῆινα ἀγαθὰ γενναίας περιφρονήσεως των, ἐκάθηντο καθ' ὁδὸν ἐπὶ τάπητος, ἐνώπιον τῆς ἰδίας αὐτῶν οἰκίας πυροπολυμένης, καὶ ἐκάπνιζον ἡσύχως τὸν ναργιλῆν, ὑποχωροῦντες δ' ἐκεῖθεν κατὰ μικρὸν μετ' ὑψίστης ἀδιαφορίας καθ' ὅσον καὶ αἱ φλόγαι προσήγγιζον. Ἄλλ' ἡ ψυχικὴ ἀνθεσία καὶ τὰ γενναῖα φρονήματα οὐδὲν πλέον ἴσχυον πρὸς τὴν καταγιγίδα ἐκείνην τοῦ πυρός. Ἐνίοτε πρὸς στιγμὴν, κοπάζοντος ὀλίγον τοῦ ἀνέμου, ἐφαίνετο ὅτι καὶ τῆς πυρκαϊγῆς ἡ μανία ἐπασχέ τινα ὑφῆσιν· ἀλλ' εὐθὺς μετ' ὀλίγον ὁ ἄνεμος ἐφύσα πάλιν μετὰ μείζονος ὀρμῆς, καὶ αἱ φλόγαι, μόλις ἐξεγερθεῖσαι πάλιν, κατεκλύπτοντο μετὰ βίας κυρτούμεναι καὶ σείουσαι ὡς τινα βέλα τὰς ἄκρας αὐτῶν εὐθείας καὶ ἀμειλικτους, ἐξεγείρουσαι πάταγον ὑπόκρονον καὶ ὀρηκτικόν, διακοπτόμεναι ἐκ τῶν αἰφνιδίων κρότων τῶν φαρμακείων, μεστῶν πετρελαίου, ἐκ τῶν ἐκπυροκροτημάτων τοῦ φωτιστικῶ ἀερίου δισκοροπισμένου κατὰ τὰς οἰκίας, ὧν οἱ κατατηκόμενοι σωλῆνες ἐξέπεμπον ρεῖθρα ῥευστοῦ μολύβδου· ἐκ τῶν στεγῶν, αἵτινες κατεκρημνίζοντο διὰ μιᾶς, ὡς κατασυντριβθεῖσαι ὑπὸ τὸ βάρος ἀπειρομέγεθους στιβάδος χιόνος· ἐκ τοῦ τριγμοῦ τῶν κυπα-

ρίσων τῶν κήπων, αἵτινες συνεστρέφοντο καὶ ἀνεφλέγοντο διὰ μιᾶς, διαλυόμεναι εἰς βροχὴν πυρκαϊγῆς ῥητίνης· ἐξ ἀθροισμάτων παλαιῶν ξυλίνων οἰκιῶν, αἵτινες ἀνήπτοντο κραταλίζουσαι ὡς πυροτεχνήματα, καὶ ἐξαπολούουσαι φλόγας λευκάς, ἃς ἐνόμιζες ὅτι προήγον φυσῶσαι αἰφύσαι ἑκατὸν σιδηρουργείων. Καὶ συνετελεῖτο τότε ἐκεῖ σύντριψις, κατακρημνισμὸς, καταστροφή μανιωδῆς, ἥτις ἐφαίνετο ὡς ἀποτέλεσμα σύγχρονον πυρκαϊγῆς, πλημμύρας, γῆινοῦ διασεισμοῦ καὶ λαφυραγωγίας στρατοῦ. Οὐδεὶς οὔτε εἶδε πρότερον οὔτε ἀνευρέθη ποτὲ παρομοίαν φρικῆν. Οἱ ἄνθρωποι ἐφαίνοντο ὡς γενόμενοι παράφρονες. Εἰς τὰς ὁδοὺς τοῦ Σταυροδρομίου ἐπεκράτει σύγχυσις προξενουσα σκοτοδινίαν, καὶ ὀρθοὺς μανιωδῆς, ὅπως ἐπὶ πλοίου καθ' ἣν στιγμὴν ναυαγῆ. Ἐν μέσῳ τῶν κατακυλιόμενων ἐπίπλων, ὑπὸ τὴν λάμψιν τοῦ ξίφους τῶν ἀξιοματικῶν, μετὰ τῶν συγχρούσεων καὶ τῶν ξυλοκοπημάτων τῶν ἀγροφύρων καὶ ὄροφύρων, ἐν μέσῳ τῶν ἴπων τῶν πασσάδων καὶ τῶν σιτηρῶν τῶν πυροσβεστῶν, οἵτινες ἔτρεχον ἀκατάσχετοι προσβάλλοντες καὶ ἀνατρέποντες πᾶν τὸ προστυχόν, οἰκογένειαι ἰταλικαὶ, γαλλικαὶ, ἑλληνικαὶ, ἀρμενικαὶ, πτωχοὶ καὶ πλούσιοι, γυναῖκες καὶ παιδιά, ἀποπλανημένοι, ἐπιλήθηντες, ἀνεζητοῦντο ψλαφητεῖ, ἐκάλουν ἀλλήλους κρυυάζοντες καὶ κλαίοντες, ἀποπνιγόμενοι ὑπὸ τοῦ καπνοῦ καὶ ἀποτυφλούμενοι ὑπὸ τῶν σπινθήρων· διήρχοντο πρέσβεις, ἀκολουθοῦμενοι ἀπὸ συνοδίας ὑπῆρετῶν, φορτωμένων μὲ γάρτας καὶ βιβλία· ἱερεῖς ἀνυφούντες σταυρὸν ὑπὲρ τὸ πλῆθος· ὅμιλοι τουρκισσῶν φρουρῶν ἐν ἀγγάλλαις τὰ πολυτιμότερα πράγματα τοῦ χαρμίου· πλήθη ἀνθρώπων κεκυφῶτων ὑπὸ τὰ λάφυρα τῶν ἐκκλησιῶν, τῶν θεάτρων, τῶν σχολείων, τῶν τζαμιῶν· ἐκ διαλειμμάτων δὲ ἀπειρομεγέθους νεφέλη καπνοῦ ζοφεροῦ, κατενεχθεῖσα ἐκ ἑπῆς ἀνέμου αἰφνιδίας, ἐξύθιζεν ὅλους εἰς τὸ σκότος καὶ ἐπηύξανεν ἔτι μᾶλλον τὴν φρικώδη σύγχυσιν. Εἰς ἐπίμετρον δὲ τῆς φρικῆς συμφορᾶς ὑπῆρχον, ὅπως πάντοτε, ἀλλὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην πλέον παρά ποτε, μυριάδες κλεπτῶν καντοδαπῶν, οἵτινες ἐξετρώπωνσαν ἐξ ὅλων τῶν καταγωγῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ συνηνωμένοι εἰς συμμορίας συνηνωμένως, ἦσαν ἐνδεδυμένοι ὡς ἀγροφῆροι, ὡς κύριοι, ὡς στρατιῶται, καὶ οἵτινες εἰσερχόμενοι εἰς τὰς οἰκίας διήρπαζον ἐλευθέρως, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπήγοντο κατὰ στίφη εἰς τὸ Κασίμ-πασά ἢ εἰς τὰ Τατάουλα, διὰ νὰ παρακαταλίεσθαι ἐκεῖ τὴν λείαν· οἱ δὲ στρατιῶται τοὺς κατεδίκωνον ἐκτεινόμενοι εἰς μακρὰς ζώνας, ἢ προσβάλλοντες αὐτοὺς διὰ περιπολιῶν, καὶ ἐντεῦθεν προήρχοντο συμπλοκαί, διαλύσεις καὶ καταδιώξεις, ἐπιυξάνουσαι ἔτι μᾶλλον τὸν τρόμον καὶ τὴν σύγχυσιν. Οἱ πυροσβέσται, οἱ ἀγροφῆροι, οἱ ὄροφῆροι, προστατευόμενοι ὑπὸ τῶν συγγενῶν, συμπεπικνωμένοι δ' εἰς στίφη στικισιῶδη,

ὕπὸ τὸ βλέμμα τῶν θλιβερῶν οἰκογενειῶν, ὧν αἱ οἰκίαι ἐκαίοντο, διέκοπτον τὴν ἐργασίαν, καὶ ἀπῆλθον ἀμυθῶς ὑπερβόλους ὅπως ἐξακολουθήσωσι. Τὰ σιελὴ καὶ ἔπιπλα, κείμενα κατὰ σωρούς εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φυλακτόμενα ὑπὸ τῶν οἰκογενειῶν, ἤρπάζοντο αἰφνης ἐξ ἐφόδου ὑπὸ συμμοριῶν κλεπτῶν ἐνόπλων, οἱ δὲ ἔφρασσον ἔπειτα δι' αὐτῶν τὴν ὁδὸν, ὅπως τὰ ὑπερασπίσωσι κατὰ τῆς ἐφόδου ἄλλων κλεπτῶν, οἵτινες ἤρχοντο νὰ τοὺς τὰ ἀρπάσωσι. Πλήθην φυγάδων συναντῶμενα μετὰ τῶν σκευῶν αὐτῶν ἐντὸς στενωπῶν, διημφισβήτου πρὸς ἀλλήλους ἀγρίως τὴν προτεραιότητα τῆς διαβάσεως, καὶ ἄφινον τὸ ἔδαφος πλήρες ἀπὸ ἀνθρώπων τραυματισμένους ἢ νεκροὺς ἐξ ἀσφυξίας. Ἄλλ' ἤδη μετὰ τὰς πρώτας τέσσαρας ὥρας τῆς πυρκαϊᾶς, ἡ μανία τοῦ πυρὸς ἦτο τοιαύτη, ὥστε ὄλιγο πλέον ἐφρόντιζον περὶ τῶν πραγμάτων τῶν, καὶ ὅλοι ἐθεώρουν ὡς μέγα εὐτύχημα, ἐὰν κατάρθωναν νὰ διασώσωσι καὶ μόνον τὴν ζωὴν. Δυσ τριτα τοῦ Σταυροδρομίου ἐκπορολοῦντο, αἱ δὲ φλόγαι δέωται ταχύτερον φερόμεναι καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, περιεκύκλουν σχεδὸν ἐξ ἀπροόπτου μεγάλα διαστήματα, πρὶν οἱ ἐν αὐταῖς παρατηρήσωσι κἄν ἀκόμη τὸ πᾶγμα. Ἐκατόνταδες δυστυχῶν, συντεθλιμμένοι εἰς τὸ πλῆθος, ἐβρίσκοντο ὅπισθεν πρὸς τινὰ σκολιῶν στενωπῶν, ἀναζητοῦντες διέξοδον τινὰ, ἀλλ' αἰφνης μετὰ μίαν ἀστροφὴν, ἐβλεπον καταβρῆσσομένην κατ' αὐτῶν καταγίδια φλογῶν καὶ καπνοῦ, ἥτις ἐπανώθει αὐτοὺς πρὸς τὰ ὅπισθεν, παραφρονῶς ἀναζητοῦντας ἄλλην διέξοδον. Ὅλοκληροὶ οἰκογένειαι, ἐξ ὧν μία συνίστατο ἐξ εἰκοσιδύο προσώπων — αἰφνης καὶ διὰ μιᾶς περιεκυκλόντο, καὶ καταλαμβάνοντο ὑπὸ ἀσφυξίας, ἐκαίοντο καὶ ἀπηνθρακοῦντο. Ἀπέλιπες κατέρρευαν εἰς τὰ ὑπόγεια, ὅπου ἔμενον νεκροὶ ἐκ τῆς ἀσφυξίας, ἐβρίσκοντο εἰς τὰ φρέατα καὶ τὰς δεξαμενάς, ἐκρῆζοντο ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἀφοῦ εἰς μάτην ἐζήτουν ἄσυλον εἰς τοὺς πλέον ἀποκρύφους μυχοὺς τῆς οἰκίας, ἐξιστάμενοι τῶν φρενῶν, ἐξήρχοντο καὶ ἤρχοντο νὰ βυθώσιν εἰς τὰς φλόγαις. Ἀπὸ τῶν ὑψωμάτων τοῦ Σταυροδρομίου ἐφαίνοντο καθ' ὅλην τὴν κατωφρεϊάν τῆς κλιτύος, ἐν μέσῳ πυρίνων κύκλων, οἰκογένειαι γονυπετεῖς ἐπὶ τῶν ἐξωστῶν, αἵτινες μὲ τεταμένους τοὺς βραχίονας καὶ συνημμένας τὰς χεῖρας ἐξήτουσαν ἀνωθεν βοήθειαν, ἢ δὲν ἤλπιζον πλέον ἐκ τῆς γῆς. Βραίνοντο τρέγοντες ποδῆνεμοι ἀπὸ τῶν ὑψωμάτων τοῦ Σταυροδρομίου πρὸς τὰ κάτω καὶ διασκορπιζόμενοι εἰς τὸν Γαλατᾶν, τὸν Τόπχανν, τὸ Φουντούκλον, καὶ τὰ κάτω νεκροταφεῖα πλήθην ἀνθρώπων, οἵτινες ὠροὶ καὶ ἀσκεπεῖς καὶ μὲ πρόσωπον διεστραμμένον ἐκ τοῦ τρόμου, ἐζήτουν ποῦ νὰ κρυβῶσιν, ὡς ἀν εἰ καταδιώκοντο ἀκόμη ὑπὸ τοῦ πυρὸς παιδία καθημαγμένα, κυρίαι καταξοχισμένοι μὲ τὴν κάμην πυρὸς καυστῶν, σφίγγουσαι εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν παιδία νεκρῶν

καὶ ἐκτετυφλωμένα, ἄνθρωποι μὲ τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας ἐκδεδαρμέναι, συστρεφόμενοι κατὰ γῆς μετὰ σπασμῶν ἀγωνίας γέροντες ὀλοφύρομενοι ὡς παιδία, κύριοι, οἵτινες περιπεσόντες εἰς τὴν ἐσχάτην ἔνδειαν ἔτυπον τοὺς τοίχους μετὰ τὴν κεφαλὴν, νεανίσκοι παρπλαλοῦντες, οἵτινες ἔτρεχον νὰ καταπέσωσιν εἰς τὴν ὄχθιν τοῦ Κερατίου κόλπου ἄτονοι καὶ ἐκλελυμένοι, οἰκογένειαι φέρουσαι πτώματα κατηλωμένα, δυστυχεῖς ἀπολέσαντες τὰς φρένας ἐκ τοῦ τρόμου, οἵτινες ἔουρον καθ' ὁδὸν ἔδραν προσδεδεμένην εἰς σπαρτίον, ἢ ἐσφιγγον ἐπὶ τοῦ στήθους ἀγγαλίδα γαστρίων καὶ βραχιῶν, καὶ ἔτρεχον ἐκβάλλοντες κραυγὰς ὕμνωδεις ἢ καρχασιμῶδες παράφρονας. Ἐν τούτοις ἐξηκολούθουν ἀκόμη ν' ἀναβαίνωσιν ἀπὸ τὰς κατωτέρας συνοικίας, ἀπὸ τὰ ὀλοστᾶσια τοῦ Τερεσχανὲ καὶ τοῦ Τόπχανν, ἀπὸ τοῦ Γρατῶνας, ἀπὸ τὰ Τζαμιά, ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα τοῦ Σουλτάνου, καὶ ἔτρεχον ὡς πρὸς ἐφοδον, ἐκβάλλοντες ὄρουμοὺς καὶ φωνὰς Ἰταλίην βάρ καὶ Ἄλλᾶν, ἄνω πρὸς τοὺς λόφους, διὰ τῆς δίνης τῆς τέφρας καὶ τῶν σπινθήρων, ὑπὸ τὴν βροχὴν ἀσβόλης πυρφολεῖου, δι' ἀγυῶν σκεπασμένων μὲ δαυλοὺς καὶ συντρίμματα, πᾶγματα τοῦ νεζᾶμ, συμμορίαι κλεπτῶν, φάλαγγες πυροσβεστῶν, στρατηγοὶ, δεξιδοῖδες, ἀπεσταλμένοι τῆς Αἰλῆς, οἰκογένειαι ἀνατρέφουσαι ὅπισθεν, ὅπως ἀναζητήσωσι τοὺς ἀπολεσθέντας αὐτῶν συγγενεῖς, ληστὰι καὶ ἥρωες, ἢ συμφορᾶ, ὁ οὐκ εἶται καὶ τὸ ἔγγλημα, συννησόμενα εἰς μίαν πληθὺν φοβερὰν, ἥτις ἀνέβαινε βομβοῦσα, ὡς τις θάλασσα τρικυμώδης, καταυγαζομένη ἐκ τῶν ὑπερῶρων ἀναλαμπῶν τῆς ἀπειρομεγέθους καμίνου. Ὅλιγον δὲ μακρὰν τοῦ Ἄδου τούτου ἐμειδία, ὅπως πάντοτε, ἡ μεγαλοπρεπὴς γαλιανιότης τῆς Σταμπούλ καὶ ἡ ἐαρινὴ καλλονὴ τῆς Ἀσιατικῆς παραλίας, κατοπτριζομένη εἰς τὴν Προποντιδα καὶ τὸν Βόσπορον, σκεπασμένην μὲ πλοῖα ἀκίνητα ἀπειράριθμον δὲ πλήθος, ἐξ οὗ ἐφαίνοντο κατὰ μαυρὰ ὅλα τὰ παράλια, παρίστατο σιωπηλὴν καὶ ἀπαθὲς εἰς τὸ καταπληκτικὸν θέαμα· οἱ ἱμάμιδες ἀνήγγελλον βραδέως ψάλλοντες ἐκ τῶν ἐξωστῶν τῶν μιναρῶδων τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου τὰ πτηνὰ ἐστρέφοντο φαίδρα περὶ τῶν Τζαμιῶν τῶν ἐπτὰ λόφων· καὶ οἱ γέροντες τοῦρκοι, καθήμενοι εἰς τὴν σκιάν τῶν πλατάνων, ἐπὶ τῶν πρασίνων λόφων τῆς Χρυσοπόλεως, ὑπετονόουρον μὲ ἤσυχον φωνήν:—Βεσημανεν ἡ ἐσχάτη ὥρα διὰ τὴν πόλιν τῶν Σουλτάνων.—Ἢ πεπορωμένη ἡμέρα ἐφύαση.—Ἢ ἀπόφραξις τοῦ Ἄλλᾶν ἐκτελεται.—Ἢ—Ἢ—Ἢ—

Ἢ πυρκαϊὴ ἐν τούτοις δὲν παρεξείσθη εὐτυχῶς καὶ εἰς τὴν νύκτα. Τὴν ἐβδόμην ἐσπερινὴν ὥραν ἐκαίετο τελευταῖον τὸ μέγαρον τῆς ἀγγλικῆς πρεσβείας, μὲθ' ὃ ὁ ἀνεμος ἐκόπαιεν αἰφνης, καὶ αἱ φλόγαι ἀπανταχῶς ἐμακρύνοντο, εἴτε αὐτομάτως εἴτε καταπνιγόμεναι.

Τὴν ἕκτην ὥραν δύο τρίτα τοῦ Σταυροδρομίου ἦσαν κατεστραμμένα ἐκ θεμελίων, ἐνεκισχίλια οἰκίαι ἀποτεφρωμέναι, καὶ δισχίλια ἄνθρωποι νεκροί.

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Gaston Tissandier.]

Richard — Lenoir. — Jacquard.

Τὴν βαμβυκοουργίαν, ἣν ὁ Ἀρχαίτῃς ἴδρυσεν ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀπεφάσισεν ὁ Richard-Lenoir νὰ εἰσαγάγῃ εἰς Γαλλίαν. Ὁ βίος τοῦ μεγάλου τούτου βιομηχάνου εἶναι, ὡς καὶ ἡ τοῦ Ἀγγλοῦ ἐφευρέτου, ἀληθὴς ἐποποιία.

Ὁ Φραγκίσκος Richard, ἐπικληθεὶς Richard-Lenoir, ἐγεννήθη τὴν 16 Ἀπριλίου 1765 ἐν τῷ νομῷ τοῦ Καλβαδὸς, καὶ ἦτο υἱὸς πτωχοῦ γεωργοῦ. Διατελέσας ὑπάλληλος ἐμπορικοῦ καταστήματος, ἔπειτα δὲ ὑπηρέτης λεμοναδοπώλου ἐν Ρουένῃ καὶ καφενεῖου ἐν Παρισίοις, κατόρθωσε νὰ ἀποταμιεύσῃ μικρὸν κεφάλαιον, καὶ ἠγόρασε δι' αὐτοῦ ἀγγλικά βαμβάκινα ὑφάσματα, τὰ ὁποῖα μετεπώλησεν. Ἐμπορευθεὶς οὕτω ἐπὶ ἐξ μῆνας ἐκέρδησεν ἐξ χιλιάδας φράγκων, ἀλλὰ θύμα γενόμενος δολίου τινὸς καὶ ραδιοῦργου ἐμπορομασίτου, ἔμεινεν ἐπὶ τινὰ ἔτη ἐν τῇ εἰρκτῇ τῆς Force, ἐν ἣ ἐκρυσταίνοντο τότε οἱ ἔχοντες χρεῖα. Τῷ 1790, ἐξελλθὼν τῆς εἰρκτῆς καὶ ἀξιοχρεώων, ἐπώλησε παντὰ καὶ κερδήσας ὀλίγα χρήματα συνατερίσθη μετὰ τοῦ νέου ἐμπόρου Lenoir-Dufresne, ὅστις μετὰ ἄλλων μετεπώλει καὶ αὐτὸς βαμβάκινα ὑφάσματα, τὰ ὁποῖα ἠγόραζεν ἐν Ἀγγλίᾳ. Ὁ Richard συνέλαβε τότε τὴν ταλμηρὰν ἰδέαν τοῦ νὰ κατασκευάσῃ ὁ ἴδιος τοιαῦτα ὑφάσματα τῇ βοήθειᾳ Ἀγγλων τινῶν ἐργατῶν ἐπιλήθθη μετὰ ζήλου τῶν ἀναγκαιῶν πρὸς τοῦτο ἐργασιῶν καὶ ὑπερ ἐλίπδα ἐπέτυχε συστήσας ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Richard-Lenoir κλωστήριον, τὸ ὁποῖον τοσοῦτον ἠὲδοκίμησεν, ὥστε οἱ δύο συνεταιροὶ ἀπελάμβανον 40,000 φράγ. κέρδος κατὰ μῆνα, καὶ ἐπλούτησαν, ἀπαλλάξαντες ἕκαστην τὴν Γαλλίαν τέλους λίαν ἐπιζημίου.

Ἐν ἔτει 1806 ὁ Lenoir ἀπέθανεν. Ὁ Richard διετήρησε τὸ ὄνομα τοῦ συνεταιροῦ του καὶ ἐξηκολούθησε μόνος τὴν ἐπιχείρησιν. Ὁ Richard-Lenoir ἦτο ἤδη πλουσιώτατος, ἀποφασίσας δὲ νὰ ἐπιχειρήσῃ καὶ τὴν καλλιέργειαν τοῦ βαμβυκῆς, συνέλαβε σπόρον ἀμερικανικὸν καὶ ἐσπειρεν αὐτὸν ἐν Ἰταλίᾳ. Τῷ 1808 εἰσάγαγεν εἰς Γαλλίαν πεντήκοντα χιλιάδας δεμάτων βαμβυκῆς. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ μέγας βιομηχάνος ἐπησχόλιε 20 χιλιάδας ἐργατῶν, καὶ ἔδαπάνη ἐν ἑκατομύριον φράγκων κατὰ μῆνα.

Ἐν τούτοις ὁ Ναπολέων, θέλων νὰ ἐμψυχώσῃ τὴν καλλιέργειαν τοῦ βαμβυκῆς εἰς τοὺς μεσημβρινοὺς νομοὺς τῆς Γαλλίας, ὑπέβηκε τὸ προῖον τοῦτο εἰς τέλος εἰσαγωγῆς. Τότε ὁ Richard-Lenoir εἰς

ἀμυχανίαν περιελθὼν, ἠναγκάσθη νὰ δανεισθῇ ἑκατομύρια, ἵνα ἐφοδιάσῃ τὰ ἐξ αὐτοῦ κλωστήρια. Τὰ δεινὰ τοῦ 1813 οὐκ ὀλίγον συνετέλεσαν εἰς τὴν καταστροφὴν του. Τῷ 1814 ἀπέδειξεν ὡς ἀρχηγὸς τῆς 8ης λεγεῶνος ἑκτακτον γενναϊότητα ἀξήσασαν ἐπὶ τὴν φάμην του. Τὸ διάταγμα τῆς 23^{ης} Ἀπριλίου 1814 ὑπὸ τῶν ξένων τρόπον τινὰ ἐπιβλήθη, κατήγγησεν ἐντελῶς τὰ ἐπὶ τοῦ βαμβυκῆς τέλη, ἄνευ ἀποζημιώσεως τῶν δικαιούχων, ὁ ἀνακτηθῆρον ἐπενεργῶν τραῦμα εἰς τὸν μέγαν ἐργαστασιάρχην. Τὴν 22 Ἀπριλίου εἶχεν εἰσέτι παρουσίαν ὀκτὼ ἑκατομμυρίων φράγκων, τὴν ἐπαύριον δὲν εἶχε λεπτῶν.

Καίτοι πολλὴν ἔχων τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν γενναϊότητα, ὁ Richard-Lenoir οὐδέποτε ἀνέκυψεν, ἔζησε δὲ πένης καὶ μεμιονόμενος, καὶ ἠναγκάσθη νὰ δεχθῆ σύνταξιν παρὰ τοῦ γαμβροῦ του, ἀπαρηγόρητος διότι ἠναγκαζέτο νὰ καταστῆλῃ τὴν ὁρμὴν τῆς τοῦ λοιποῦ ἀρχιστοῦ δραστηριότητός του. Τὴν 19 Ὀκτωβρίου 1839 ἀπέθανεν. Συναθία ἐργατῶν ἠκολούθησε τὴν κηδείαν τοῦ ἀτυχοῦς τσιγνίτου, ὅστις πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς εἰς τῶν ἐνδοξοτέρων ἀντιπροσώπων τῆς γαλλικῆς βιομηχανίας.

Ὁ Jacquard, ὁ ταπεινὸς καὶ εὐγενὴς Jacquard, γεννηθεὶς ἐν Αὐδῶν τὴν 7 Ἰουλίου 1752, εἶναι καὶ αὐτὸς εἰς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, ὧν μετὰ σεβασμοῦ καὶ συγκλησῆς ἀναφέρομεν τὸ ὄνομα. Νεώτατος ὧν διακρίνεται ὡς πρότυπον ἐργατικότητος, ἀγωνίας καὶ ἐπιμονῆς· χρηματίας ὡς ὑπάλληλος παρὰ τινὶ βιβλιοδέτῃ, ἔπειτα δὲ παρὰ γότῃ τυπογραφικῶν στοιχείων, παρατηρεῖ, συνδυάζει καὶ τελειοποιεῖ ἀδιαιλείτως τὰ ἐργαλεῖα, τὰ ὁποῖα βλέπει ἡμέραν τινὰ εὐρισκόμενος εἰς τι μαχαίροποιεῖον, παρατηρεῖ ὅτι ἡ μάχαιρα διέρχεται διὰ τῶν χειρῶν τριῶν ἢ τεσσάρων ἐργατῶν, πρὶν ἢ προσηλωθῆ εἰς τὴν λαβὴν. Τὴν ἐπαύριον ζιγογραφεῖ σχεδίων μηχανῆς, δυναμένης νὰ ἐπιτελέσῃ ἐν τὸς πέντε λεπτῶν τὴν ἐργασίαν τεσσάρων ἐργατῶν δι' ὀλοκλήρου ἡμέρας ἐργαζομένων. Ὁ μαχαίροποιὸς, μὴ δυνάμενος εὖεκα τῆς πηνίας του νὰ κατασκευάσῃ τὴν μηχανὴν ταύτην, διετήρησεν ὁ μὸς τὸ σχέδιον. Οἱ ἐργάται του μετ' οὐ πολὺ τὸ κατέστρεψαν, φοβούμενοι μήπως ἡ ἐφεύρεσις αὐτῆ ἀπλοποιήσῃ τὴν ἐργασίαν, ἐλαττώσῃ τοὺς μισθοὺς.

Ὁ Jacquard ἦτο ἐφευρέτης τὴν φύσιν, αἱ δὲ περὶ τελειοποιήσεως ἰδέαι αὐτομάτως ἐφόρμητο ἐν τῇ διανοίᾳ του. Πρωτῶς μελετήσας τὰ κατὰ τὴν ὕφαντικὴν τέχνην, ἐσκέπηθῃ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τίνι τρόπῳ ἠδύνατο νὰ ἀπλοποιήσῃ αὐτήν. Ὁ πατήρ του ἦτο ὑφάντης χρυσοποικίλων καὶ ἀργυροποικίλων μεταξίνων ὕφανμάτων. Ἀποθανούσης τῆς μητρὸς του, συνειργάσθη μετὰ τοῦ πατρὸς, ὅστις μετ' ὀλίγον ἐτελεύτησε ζήσας βίον ἐργατικόν. Ὁ νεανίας, κύριος ὧν ἑαυτοῦ καὶ κληρονομῆσας μικρὰν παρουσίαν, ἐνυμφεθῆ τὴν θυ-

γατέρα του όπλοποιού Boiehon. 'Ο Jacquard ήγάπα την κόρην και έπιστευσε τον πατέρα της υποσχθέντα αυτόν προίκα, ήτις ουδέποτε έπληρώθη. Εδύτυχως δ' τεχνίτης εύρε παρά τή σύζυγω του καλλίτερον τι του πλούτου, ήτοι έρωτα άφιλοκερδή και άφοσίωσιν και καρτερίαν εν τή ά-τυχία.

'Ο Jacquard ήθέλησε να συστήσῃ ύφαντήριον πεποικιλιμένων ύφασμάτων, αλλά στερούμενος πρακτικού νοός απέτυχεν, έχρησθη και περιελθών εις μεγίστην ένδειαν έγεινεν ύπηρέτης άσθεστοποιού τής Βρέσσης. Γενόμενος χειρωναξ ήνα πορίζεται τον έπιούσιον άρτον, έβρισκε την καύσιμον ύλην εις άσθεστοκαμίλους, ενθ' ή σύζυγός του κατασκεύαζεν εν Λυών ψαθίνους πύλους.

'Αλλά δραματικά άνέτειλαν και άπαισιώτραι έτι ήμέραι. Είηαι ή άρχή του 1793, ή μεγάλη επανάστασις παρεκτρέπεται και γεννηή την τρομοκρατίαν· οι Ειρονδίνιοι καταδικάζονται εις θάνατον. Τό Λυών, ως τόσαι άλλαι πόλεις, άγανακτεί και εξανίσταται. 'Ο Jacquard, όπαδός μὲν τής επανάστασεως, άλλ' έχρηός τής τρομοκρατίας, καταλείπει τή δροσ, ένθα εργάζετο, και μεταβαίνει εις Λυών, όπου συμμετέχει ως άπλοός στρατιώτης τής εξηκονταήμερου εκείνης και ήρωϊκής πάλης, ήν οι κάτοικοι του Λυών άγρουσι κατά τής 'Εθνικής Συνελεύσεως. Τό Λυών καταβέβληται. 'Η λαϊμητόμος έγειράται επί τής πλατείας των Terreaux, πάντες οι πολεμήσαντες καταδιώκονται και καταδικάζονται. 'Ο Jacquard διαγαγγέλλεται και άναγκάζεται να κρυβή μετά του δεκαεπταετούς υίου του, έπειτα δέ δραπετεύουσιν άμφότεροι και κατατάττονται ως στρατιώται εις τον στρατόν του 'Ρήνου. 'Ο Jacquard μάχεται γενναίως ύπὸ τής Γαλλίας, ό δέ υίός του, ό μονογενής υίός του πίπτει ύπὸ έχθρικής τραχείας σφίρας και έκπνέει εις την άγκάλην αυτού.

Εκ τής άπελπισίας ό άτυχός πατήρ άσθενεί και νοσηλεύεται εν τοίς νοσοκομείοις, έπειτα δέ έπιστρέφει εις Λυών, όπου μανθάνει ότι ή οικία του εκάη μετά πολλών άλλων. Μόλις και μετά βίας εύρίσκει την σύζυγόν του, και άπολαύει τέλος δικαίη μετ' αυτής συμβίωσιν. 'Η ειρήνη αποκαθίσταται και ή μεταξουργία αναζωπυρούται, ό δέ Jacquard νέαν δίδει εις αυτήν ώθησιν.

'Η ιδέα, ήν ό μέγας εφευρέτης συνέλαβε και μετά πολλάς δοκιμάς έπραγματοποίησε, σκοπόν είχε την διά μηχανικού όργάνου άντιματάσασιν τής εργάτιδος ή του παιδιού του έλκοντος τους βρόχους κατά την ύφανσιν τής μετάξης. Οι έπιτήδειοι συνδυασμοί, ος έφήρμοσε κατασκευάζων τόν νέον μηχανήμα, είναι βεβαίως καρπός μηχανικής μεγαλοφυίας ού τής τυχεύσεως· σύστημα βελονών και άγκίστρων άνακληροῦν την πολύπονον εργασία τής εκκλωστρίας των βρόχων και καθιστών περιττάς τάς λειαντρίας των σχεδίων

απήλλαττε τον έργοστασιάρχην έπιζημιών ήμερομισθίων και επέφερον οικονομίαν 50 τοίς εκατόν. 'Η νέα μηχανή έπεδοκιμάσθη εις την έκθεσιν των προιόντων τής 'Εθνικής Βιομηχανίας (1801), έκθεσιν άξίαν λόγου, ήτις έγεινεν εν Γαλλία ή άφετηρία τής ανακαινίσεως τής εργασίας και του κεφαλαίου. Γενναίος 'Αγγλος, ό Φώξ έπεσεκέρθη αυτήν μετά θαυμασμού μαρτυρούντος την γενομένην πρόοδον. 'Η μηχανή του Jacquard, ήν ό εφευρέτης ώνόμαζεν *έλικύστριαν βρόχων*, έβρεβέθη διά γαλκίνου μεταλλίου, έτέρω δέ μηχανή του αυτού, προς κατασκευήν αλιευτικών δικτύων, διά χρυσοῦ.

'Ο Jacquard είχε, εάν ήθελε, πρόχειρον τον πλούτον, άλλ' ήτο εξ έκείνων, οίτινες άφίνουσιν εις άλλους την εκ των εφευρέσεων αυτών προκύπτουσαν ώφέλειαν προτιμώντες να εργάζονται εις νέας εφευρέσεις. 'Αλλως είχεν ιδιόζουσαν άγάπην προς την ύφαντικήν αυτού μηχανήν, ής κατασκεύασε σχέδιον εν Λυών. Τό 1802 τή εν τή πόλει ταύτη συνελθόν Συμβούλιον έπεσεκέρθη την μηχανήν ταύτην μετά του περιώνυμου Carnot, ύπουργού τότε όντος επί των έσωτερικών, όστις δέν ήθελε να πιστευσή εις τά θαυμάσια μηχανικά άποτελέσματα τής νέας εφευρέσεως, και είχεν ειπει προς τον Jacquard μετά τινος ειρωνίας· «Σὺ ληυρίζεσαι ότι δύνασαι να δέσσης κόμβον με κλωστήν τεταμένην!» 'Ο Carnot εξεπλήγη και έπέισθη.

'Ο νομάρχης του 'Ροδανού, όστις είχε κατανοήσει την σπουδαιότητα τής νέας εφευρέσεως, ενέψήγωσε τον Jacquard και έπεμφεν αυτόν εις Παρισίους, ίνα εκεί εξεκολουήσῃ τās εργασίας αυτού και τās έρεύνας. 'Ο εφευρέτης ένεκατέστη εν τή καταστάματι των Τεχνών και επαγγελματιών, όπου έμεινε πλέον των δύο ετών επιδιορθών τās μηχανάς και τά σχέδια. Ουδέν μέρος ήτο προσφορότερον εις τό πνεῦμα αυτού. 'Ο Jacquard ού μόνον λίει και επισκευάζει τās μηχανάς, αλλά και τελειοποιεί και μεταβάλλει αυτάς, ένιστε δέ και τās άντικαθιστά δι' όργάνων καταλληλοτέρων. Ούτω έπινοεί ύφαντικήν μηχανήν προς κατασκευήν ταινιών εν διπροσώπου βελούδου και τρικέρικιδας μηχανάς προς ύφανσιν βαμβυκαίνων ύφασμάτων. Έπισκευάζει και βελτιώι τή περιήρημον μηχανήμα του Βοικανσίνος, του δικσήμου μηχανικού, όστις εξέπληξε τους συγγρόνους του διά των άμμητων αυτού άυτομάτων.

Τό 1804 ό Jacquard έπιστρέφας εις Λυών εύρίσκει κεφαλαίουχον τίμιον και πλήρη πεποιθήσεως εις την νέαν εφεύρεσιν, τον Κάμιλλον Περνόν, όστις εφορμάζει την ύφαντικήν μηχανήν εις την βιομηχανίαν. 'Ο Jacquard άποτείνεται προς τή έμπορικόν επιμελητήριον και προς τή δημοτικόν συμβούλιον. Έπιτροπέια συγκροτούμένη εξ έπιτηδείων τεχνουργών, εξέταζει τόν νέον μηχανήμα και επιδοκιμάζει αυτό δημοφώνως. Αυτό-

κρατορικόν διάταγμα επέστρεψε μετ' ού πολὺ εις την δημοτικόν άρχήν του Λυών ν' αγοράσῃ παρά του Jacquard τή προνόμιον τής μεθόδου αυτού άντι Ισοβίου συντάξεως τριών χιλιάδων φράγ. Τό έγγραφον αυτού τής εύρησιτεχνίας έγινεν ούτω κτήμα δημοσίον. 'Ο δυστυχής εφευρέτης άντήλαξεν εφεύρεσιν ύπὲρ ής είχε καταβάλει δεκαπέντε ετών εργασίαν και στερήσεως άντι τεμαχίου άρτου. Παρά τής κυβερνήσεως έζήτησε να χορηγηθῇ αυτόν προσέτι δικαίωμα πενήτηκοντα φράγκων επί εκάστης μηχανής ύπ' αυτού εφευρησομένης. «'Ιδού άνθρωπος εις όλίγα άρκοόμενος!» άνεφώνησεν ό Ναπολέων ύπογράφων τή διάταγμα.

'Αλλ' ίδού εφθάσαμεν εις την εποχήν των μεγάλων δοκιμασιών του άτυχοῦς Jacquard. 'Η μηχανή αυτού κατατέραξε την εργατικήν τάξιν. Πανταχοῦ έλέγετο ότι τόν νέον σύστημα καταδίαζεν εις άργίαν και εις πέναν πάντα τους εκ της ύφάνσεως των πεποικιλιμένων ύφασμάτων ζώντας εργάτας. 'Απειλητικά κραυγαί ήκούσθησαν κατά του εφευρέτου, του προδότη, όστις τον μὲν πωχόν εργάτην επόλπει εις την πλούσιον εργοστασιάρχην, έαυτήν δέ εις τον ζένον. 'Ο ταλαίπωρος Jacquard! αυτός να πωλήσῃ έαυτόν εις τον ζένον και να θυσιάσῃ τους άδελφούς του καταδικάζων αυτούς εις την πέναν! Τοιαύτη ή άμοιβή τής μεγαλοφυίας του, των άγρυπνιών, των δακρύων, τής φιλοκαρδέας, τής φιλοπατρίας!

'Εν τούτοις τό υίος εξωγυροῦτο περί τον εφευρέτην ως χειμαρρός όρημητικός, και όλίγου δειν παρέστρεψεν αυτόν. 'Ο Jacquard δέν ετόλμα πλέον να διέλλῃ τās όδοῦς του Λυών, όπου διεσύρτετο και εξυδρίζετο δημοσίως. 'Ημέραν τινά μάλιστα πλησέν τής Πύλης Σαιν-Κλαίρ όμιλος λυσσώδης έπετέθη κατ' αυτού και τον έσυρε μέχρι του 'Ροδανού.—Είς τον ποταμόν! έκρυόγαζον οι μηχανώδεις εκείνοι. Εί μη δέ επενέβαινον γενναίω τινές άνδρες, ό Jacquard έβρίπτετο εις τον 'Ροδανόν.

Και ήδύνατο μὲν να καταλίπῃ την άγνώμονα αυτού πατρίδα, τό κινδυνώδες τοῦτο θέατρον τοσοῦτων άπειλῶν και προπηλακισμῶν, να λάβῃ μεθ' έαυτοῦ την εφεύρεσιν του ως Ιησαυρόν, να ήθελεν επιδαφισέσει άλλου, αλλά προστίμησε να μείνῃ, και εις τή μίσος άντέταξε την άταραξίαν και την σύνεσιν, μη άμφιβάλλων ότι ήθελεν έλθει ποτὲ ή ώρα τής δικαιοσύνης. Εφθόνη ότι ή μηχανή του παράγουσα την άφθονίαν και την εδύνηναιαν, ήθελε παρέξει και εργασία πλείονα και πλείονας έπομένως μισθούς, ότι ήθελε προς τούτους έλαττώσει τον εις τους εργάτας επεβαλλόμενον σωματικόν κόπον, και ότι ήθελεν επί τέλους προσηκόντως εκτιμηθῇ. 'Ο Jacquard δέν ήπατάτο.

'Η μηχανή Jacquard έντελώς μετέβαλε την ύφαντικήν και άνεξωπύρρασεν εν Λυών την κατα-

σκευήν των μεταξίνων ύφασμάτων, άποτελοῦσαν ήδη τον βιομηχανικόν τής πόλεως ταύτης πλοῦτον. Ού μόνον δ' εκεί αλλά και εν 'Ρουέννῃ, St Quentin, Elbeuf, Σεδάν, Μάντσαεσ, εν Βερολίνω, εν Μόσχῃ, εν Πετρούπολει, εν 'Αμερικῇ, εν ταίς 'Ινδίας και εν αυτῇ τή Κίνα, ή βιομηχανία όφείλει εύγνωμοσύνην εις τον Jacquard.

'Ο μετρούφρων εφευρέτης, άρῶν άπέκτασε την γενικήν υπόληψιν, άπεσφύθη εις τās περίχωρα του Λυών εν Oullins, όπου εκαλλιεργεί τον κήπόν του εις τους επισκεπτομένους αυτόν ζένους εδδείκνυε. τās τρόπιαι του, τās μεταλλίαι και τή τιμητικόν παράσημον. Έξησε δέ θαυμαζόμενος και τιμώμενος μέχρι τής στιγμής, καθ' ήν εκοιμήθη τον αιώμιον ύπνον, την 7 Αυγούστου 1834 εν ήλικία όγδοήκοντα δύο ετών.

'Η πόλις του Λυών έσττησεν άνδριάντα εις τον Jacquard, αλλά βραδύτερον οι συγγενείς αυτού δλοτελώς εργατελείφθησαν. Είκοσι έτη μετά τον θάνατόν του αι δύο άνεψιαί του, περιελοῦσαι εις άκραν πέναν, ήναγκάσθησαν να πωλήσωσιν άντι εκατοσ.ών τινῶν φράγκων τή χρυσόν μετάλλιον, τή υπό Λουδοβίκου III' εις τον θένον αυτών άπονεμηθέν.

ΕΙΚΑ Σ. ΣΟΥΤΕΡ.

ΔΑΝΒΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

'Ο Ιατρός T...., έπιστήμων εν των έξοχητόρων, κυριεύεται δυστυχώς από τή πάθος του χαρτοπαιγνίου. 'Η τελευταία επίσκεψις αυτού, άρῶν τήν τούς άσθενείς του, ειπε ή εις την λέσχην, όπου άμέσως στρώνεται εις τή ούτω, τή κίχέτον ή τή βακκαρά.

'Ενταῦθα καθήμενον προσεκάλεσεν αυτόν τελευταίον εις του κ. Π.... άσθενήσαντος αίφινδίας. 'Ο Ιατρός, και τοι κατ' εκείνην την στιγμήν παίζει σημαντικόν προσή, άφίνει τή παιγνίδιον ίνα τρέξῃ εις τον πελάτην του.

Μετά τινας ερωτήσεις, λαμβάνει τον σφυγμόν του άσθενούς, έξάγει τή ώρολόγιόν του και αρχίζει να μετρή ήρέμα· «'Εν, δύο, τρία, τέσσαρα, πέντε, έξ, έπτά, όκτώ, έννέα, δέκα, γάντες, δάμα, βήγας.....»

Με όλον αυτόν την πυρετόν ό κ. Π.... άνεκάγγασε τόσον δυνατά, ώστε εν του πολλού γέλωτος ό πυρετός παρήλθεν έντελώς.

'Αλλ' ό αγαθός ασκληπιάδης τοσοῦτον κατηγούνη, ώστε όμοσεν ουδέποτε πλέον να παίξῃ χαρτία, και όντως έτήρησε τον όρκον του επί..... τρεῖς ήμέρας.

— 'Η σκηνή εντός σχολείου μικροῦ τινος χωρίου. 'Ο διδάσκαλος προς μαθητήν. — Τί όά ειπῇ Οαῦμα; Μαθητής. — Δέν είξούρω. — 'Αν έξαφνα έξλεπες τον ήλιον την νύκτα, τί όά έλεγεσ; —

- Θα έλεγα ότι είναι το φεγγάρι.
 — Και αν σου έλεγαν ότι είναι ο ήλιος, πώς θα ανόμαζες αυτό το πράγμα;
 — Ψεύμα.
 — Έγώ όμως δεν λέγω ποτέ ψεύματα. Υπόθεσε λοιπόν ότι εγώ είμαι ποῦ σου λέγω ότι είναι ο ήλιος, τί θα έλεγες τότε;
 — Ο μαθητής σκέπτεται λίγο, εἶτα λέγει:
 — Θα έλεγα πώς είστε μεθυσμένος!

ΛΑΗΘΕΙΑΙ

* * * Δυσκόλως δ' άνθρωπος σοφίης εκυτὸν συμβουλεύει, ἀλλ' ἔτι δυσκολώτερον ἀφιλεῖται ἐκ σοφῆς ἄλλου συμβουλῆς.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦτον ἐπραγματοποιήθη ἐν Ἀμερικῇ ἔργον, ὅπερ τέως ἐφαινετο ἀδύνακτον, τοῦτέστιν ἡ θερμοκρασίς πολλῶν συγγρόνων οἰκιῶν ἐκ μιᾶς κοινῆς ἐστίας. Ἐγένετο δὲ ἡ πρώτη τοῦ συστήματος τούτου χρῆσις ἐν Lockport. Διακόσιαι ὄλαι οἰκίαι θερμαίνονται διὰ σωλήνων, ἐχόντων μῆκος 5 χιλιομέτρων καὶ ἐξερχόμενων ἐκ κεντρικοῦ καταστήματος, ὅπου εὐρίσκονται αἱ ἀτμομηχαναί, καὶ ὅπου δύο ὑπερμεγέθεις λέβητες παράγουσι τὸν θερμαντικὸν ἀτμὸν.

Τὰ 180 πρῶτα μέτρα τῶν σωλήνων τὰ ἐγγύτερα πρὸς τὸ κεντρικὸν κατάστημα ἔχουσι διάμετρον 12 ὑφκατομέτρων, ἐφ' ὧσιν δὲ προσκτείνονται ἐλαττοῦται ἡ διάμετρος τῶν σωλήνων μέχρι 3 ἢ 4 ὑφκατομέτρων πρὸς διανομὴν τῆς θερμότητος ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῶν οἰκιῶν.

Ἡ διανενομένη θερμότης εἶνε τοιαύτης δυνάμεως, ὥστε διὰ τῶν ἀγωγῶν, ἐν οἷς ὁ ἀτμὸς συμπυκνοῦται ἐν καταστάσει ὕδατος σχεδὸν ζέοντος, δύναται νὰ χρησιμοποιοῖται εἰς διαφόρους οἰκιακὰς ἀνάγκας, ἐν τῷ μαγειρείῳ, ἢ καὶ διὰ λουτρὰ ἔτι, μέχρι ἀποστάσεως 1100 μέτρων ἀπὸ τοῦ καταστήματος.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο μεγάλας ἔλαβε διαστάσεις ἡ εἰς Ἀμερικὴν μετανάστευσις ἐξ Ἑβραίων. Κατὰ τὸν τελευταῖον Ὀκτώβριον εἰς μόνον τὸν λιμένα τῆς νέας Ὑόρκης ἀπεβίβασθησαν 30,697 μετανάσται. Ὁ ἀριθμὸς οὗτος, λέγει γερμανικὴ τις ἐφημερίς, εἶνε ὁ ἀνώτατος ἐξ ὧσιν μέχρι τοῦδε ἀναφέρουσι τὰ χρονικά τῆς μετανάστεύσεως. Κατὰ τοὺς πρώτους δέκα μῆνας τοῦ παρόντος ἔτους ἡ Νέα Ὑόρκη ἐδέχθη 235,327 μετανάπτας, ἐνῶ οἱ κατὰ τὸ ἀντίστοιχον χρονικὸν διάστημα τοῦ προηγουμένου ἔτους συνεποσώθησαν εἰς 112,272 μόνον, ἐξ οὗ προκύπτει αὐξήσις διὰ τὸ τρέχον ἔτος 123,055.

Εἶνε δὲ οἱ πλείστοι τῶν μεταναστῶν τούτων Γερμανοὶ, καὶ ἐκ πούτων πάλιν οἱ σχετικῶς πλείότεροι προῆλθόν ἐφέτος ἐκ τοῦ Sleswig Holstein.

Οἱ Ἀμερικανοὶ ἰσχυρίζονται ὅτι μὴ γνωστοποιήσις δὲν φέρει τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα ἢ κατὰ τὴν ἐβδόμην αὐτῆς ἀνατύπωσιν!
 Ὑπολογίζουσι δὲ ὡς ἐξῆς:

Κατὰ τὴν πρώτην ἐκτύπωσιν ὁ συνδρομητὴς δὲν βλέπει τὴν γνωστοποίησιν.

Κατὰ τὴν δευτέραν τὸ βλέμμα του πίπτει ἐπ' αὐτῆς, ἀλλὰ τὴν παροχθεταί.

Κατὰ τὴν τρίτην ἐκτύπωσιν τὴν ἀναγινώσκει.

Κατὰ τὴν τετάρτην παρατηρεῖ τὴν τιμὴν τοῦ ἐμπορεύματος, ὅπερ γνωστοποιεῖ.

Κατὰ τὴν πέμπτην λέγει τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν γυναῖκά του.

Κατὰ τὴν ἕκτην ἀποφασίζει νὰ τὸ αγοράσῃ.

Κατὰ τὴν ἐβδόμην τὸ αγοράζει.

Εἰςέστε τί ἐκέρδησεν ὁ Ροσίνο; ἀπὸ τῶν «Κουρέα τῆς Σεβίλλης», τὸν ὁποῖον ἐξέδωκε τῷ 1816 ἐν Ῥώμῃ; 400 περίπου σκουδα, ἢτοι μὲλις 1,000 φράγκα.

Τί δὲ νομίζετε ὅτι ἐκέρδαιεν ὁ ἐπιφανὴς μελοποιὸς ἀπὸ τῆς ἀθάνατον ἔργον του, ἐάν ἐκτοτε ὑπῆρχον νόμοι προστατεύοντες τὴν πνευματικὴν ἰδιοκτησίαν; Οὐχὶ ὀλιγώτερα τῶν πέντε στρηγγυλῶν ἑκατομμυρίων φράγκων!

Οἱ Κινέζοι, λέγει Ἀγγλος τις περιηγητὴς εἰσὶν οἱ πανουργότατοι κλέπται τοῦ κόσμου. Διὰ τοῦτο ἐν Πεκίνο ἀνάθι τῆς θύρας πάνταν ὄψεσθαι τὸν ἐμπορικὸν καταστημάτων βλέπει τις τῆν ἐπουμένην ἐπιγραφὴν τεθειμένην ὡς δέλεαρ πρὸς ἄγρην ἀγοραστῶν: Ρι-σι, ἢτοι Ἐδῶ δὲν ἀπατῶσι τοὺς ἀγοραστὰς. Καὶ ὅμως ἡ ἐπιγραφὴ δὲν ἐμποδίζει τὸν Κινέζον μεταπράτην νὰ ἔχῃ τρία μέτρα, ὧν τὸ ἐν μὲν μεταχειρίζεται ὡς ἀγοράζῃ, τὸ ἄλλο δὲ τὸν πωλῇ, καὶ τὸ τρίτον ἔχει διὰ τοὺς πολὺ προσεκτικὸς ἀγοραστὰς.

Σημείωσις. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἀγοράς καὶ πωλήσεις, νομίζομεν ὅτι οἱ παρ' ἡμῶν μεστῆται ὁμοιάζουσιν ὀλίγον τοὺς Κινέζους.

Βίβλ. ἀναγνωστῆς.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΛΛΑ

Ὡς ἐξαιρετικὸν προφυλακτικὸν κατὰ τοῦ φέχους θεωρεῖται πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ ὁ γάρτης. Ὁ γάρτης, ὡς γνωστὸν, εἶνε ἐκ τῶν σωματίων ἐκείνων, δι' ὧν μεταδίδεται δυσκολώτερον ἡ θερμότης, εἶνε, ὡς λέγουσιν οἱ φυσικοὶ, κακὸς ἀγωγὸς τῆς θερμότητος. Ἐπομένως περιτυλίψων τις τοὺς πόδας αὐτοῦ ἔσθλην τῶν περιποδίων ἐντὸς φύλλου γάρτου, ἐμποδίζει τὴν ἐν αὐτοῖς θερμότητα νὰ ἐξέλθῃ, αὐτῶ δὲ οἱ πόδες διατηροῦνται θερμῶ. Οἱ «Καιροὶ» τοῦ Λονδίνου, συνιστῶντες τὸ προφυλακτικὸν τοῦτο μέσον, ἐπιφέρουσιν ὅτι διὰ τοῦδ' ὁδοιποροῦντας ἐν ἀμάξῃ ἐν ὄρῃ χειμῶνος ἐν ἀντίτυπον αὐτῶν, ἐξαπλούμενον ἐπὶ τῶν γονάτων, ἀξίζει ἔσον καὶ τὸ καλῖτερον σκέπασμα.